Konečně: první český film o lidické tragédii

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST

Zakladatel profesor Ing. Břetislav Chvála, doktor technických věd (DrSc.)

MĚSÍČNÍK SLOVANSKÉHO VÝBORU ČR | ROČNÍK XIV | ČÍSLO 145, ČERVENEC 2011 | CENA 8 Kč

Dnes v čísle

SOUHLASÍME S KLAUSEM V TEREZÍNĚ

Poznámka Miloše Proška k prezidentově květnovému projevu v Malé pevnosti (s. 2)

VLASTENECTVÍ A ZACHOVÁNÍ IDENTITY

Úvaha Ewy Konečné na aktuální téma (s. 3)

KDO S KOHO: PUTIN V. MEDVEDĚV

Jaký má na ně názor náš komentátor Karel Dostál

GENERÁL MLADIĆ VYDÁN DO HAAGU

Mají pravdu jeho kritici? Stanislav Hrzina odpovídá: Ne! (s. 5)

JOSEF HORA STÁLE S NÁMI

Jana Vacková k výročí tohoto prvního českého národního umělce (s. 6)

KDO OŽIVIL ČESKOU MINULOST?

No samozřejmě především Alois Jirásek, říká Vladimír Mlejnecký (s. 7)

Splacený dluh naší historii

Mahler: „(Film) má jednu chybu. Že nebyl natočen již dříve!“

V pražských kinech Cinestar Anděl a v Lucerně se 30. května konala premiéra historického dramatu LIDICE scenáristy Zdeňka Mahlera a režiséra Petra Nikolaeva (jeho děda byl zastřelen za heydrichiády) – první český film o vypálení Lidic.

Jak napsala filmová recenzentka Věra Míšková, „je to konečně splacený dluh a pro nové generace ilustrace toho, co již znají jen z učebnic“.

Hlavní linii filmu tvoří příběh Františka Šímy (občansky František Saidl), který jako jediný z lidických mužů vyvraždění přežil a jehož osud poprvé objevil pro svou knihu Nokturno právě Zdeněk Mahler. Režisér na poslední chvíli na přání amerických distributorů dotáčel i historii atentátu na kata Heydricha.

Na vysoké úrovni hraje svou hlavní roli herec Karel Roden, dokonale přesvědčivou je i Zuzana Bydžovská (jako Šímova manželka), dále se ve filmu setkáváme se Zuzanou Fialovou, Markem Adamczykem, Ondřejem Novákem a dalšími.

Když tvůrci filmu představili hotový film, řekl Zdeněk Mahler: „Má to jednu chybu... Je skutečně veliká škoda, že („) nebyl natočen již dříve.“

Popřejme filmu co nejúspěšnější cestu k filmovým divákům!

(SV)

Na památku z premiéry: režisér Petr Nikolaev uprostřed mezi herci

Co nám dává sílu

Jan Minář poskytl v květnu rozhovor periodiku Naše pravda, v kterém osvětlil nejedno stanovisko, které Slovanský výbor ČR zaujímá k různým společenským otázkám. Redakce jej uveřejnila pod titulkem Cit vzájemnosti přinesl v posledních dvou staletích slovanským národům významné úspěchy. Prostor ve zmíněném periodiku poskytnutý Janu Mináři je nesporným úspěchem našeho sdružení. Z rozhovoru citujeme:

● **Jste předseda Slovanského výboru. I když jsme toho o vašich aktivitách napsali v Haló novinách nemálo, přece jen – co vlastně představuje Slovanský výbor?**

Slovanský výbor České republiky je nadstranická vlastenecká organizace, zaměřená na závažnou součást československého vlastenectví – bratrské přátelství a spolupráci vzájemně si nejbližších slovanských národů. Tento cit vzájemnosti přinesl zvláště v posledních dvou staletích slovanským národům významné úspěchy. Jižní a západní Slované dosáhli v boji obnovení samostatnosti svých národních států – Jihoslované po 500 letech turecké nadvlády, Češi, Slováci a Poláci po 300 letech područí v rakousko-uherské monarchii. Největšího vítězství dosáhli Slované porážkou nacistického Německa ve Velké vlastenecké válce, kdy za cenu 35 milionů padlých ochránili své národy před hrozbou vyhubení a další evropské národy od zotročení.

● **Není v tom trochu dnes tolik kritizované jednostrannosti panslavismu 19. století?**

Panslavismus byl myšlenkový směr odpovídající poměrům v Evropě na konci 19. století, jednostranně zaměřený na vedoucí úlohu tehdy carského Ruska ve slovanském společenství. (*Pražský všeslovanský sjezd v roce 1998 se od panslavismu programově distancoval – pozn. SV.*)

Současná slovanská vzájemnost po zkušenostech dvou světových válek je založena na rovnosti, ale i vzájemné podpoře všech slovanských národů, malých i velkých.

(Dokončení na str. 2)

Favoritem prý Švejnar

O tom, zda se zákonodárci dohodnou na přímé volbě prezidenta, ještě zdaleka není rozhodnuto, ale volební kampaň pro někoho už začala. Každopádně Novinky.cz tvrdí, že podle průzkumu agentury SANEP z května t. r. by dvě třetiny Čechů volily prezidenta nejraději přímo, a to prof. Jana Švejnara z Ameriky. Získal v tomto průzkumu 20 % hlasů, expremiér Jan Fischer 15 % a senátor Petr Pithart 13 %. Proti gustu žádný dišputát, říkával pan mlynář v Babičce. **(č)**

Václavské náměstí 21. května 2011 *(Snímek Miroslav Maršálek)*

FAKT, ŽE SE OD ZÁŘÍ POTŘETÍ MASOVĚ DEMONSTRUJE PROTI NEČASOVĚ VLÁDĚ, je hodný k zamyšlení. Poprvé se tak stalo 21. září 2010, podruhé 21. května 2011, potřetí 16. června, kdy se uskutečnila velká dopravní stávka. Tehdy, v září, české noviny napsaly: „40 000 naštvaných vypískalo vládu“, nejinak to bylo možné prohlásit i po květnové demonstraci, jen s tím rozdílem, že po více než půl roce je česká společnost poučenější o to, s jakým asociálním bičem protilidová trojkoalice Petra Nečase nad lidem obecným zapráskala.

Květnovou demonstraci svolala Českomoravská konfederace odborových svazů (ČMKOS). Asociace samostatných odborů (ASO), iniciativa ProAlt a podpořilo ji i Odborové sdružení Čech, Moravy a Slezska.

Ti, kdo se mohli na ní z tribuny vyjádřit, odmítli vládní program tzv. reforem, které podle jejich názoru mají za úkol „vysávat z kapes občanů a daňových poplatníků čím dál větší a větší finanční poplatky“, jak řekl např. Bohumír Dufek, předseda ASO. Řečníci, včetně Jaroslava Zavadila, předsedy ČMKOS, obviňovali vládu, že si z odborářů dělá jen legraci, když jim předkládá návrhy na významná vládní rozhodnutí „na poslední chvíli“, ne k diskusi, ale aby je donutila kapitulovat před faktem, že se na návrzích zákonů do Poslanecké sněmovny už nedá nic dělat.

„Pokud to (demonstrací) nezastavíme,“ prohlásila například předsedkyně Odborového svazu zdravotnictví a sociální péče Dagmar Žitníková, „tak to zastavíme jinde a jindy.“

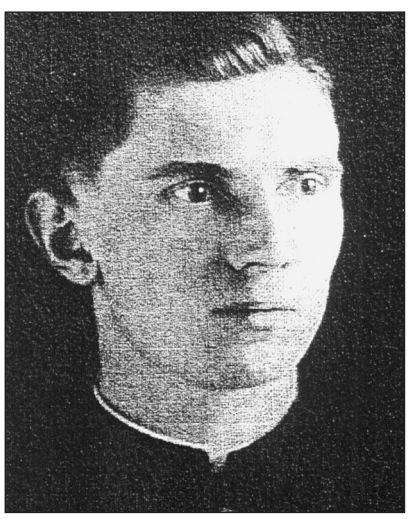
Češi zpravidla nechodili ve své historii do ulic v tak masovém měřítku, s výjimkou listopadu 1989. Ale od převratu se tato „tradice“ v krátké době mění.

A stávka může být jen předehrou. K čemu, to odboráři ještě chtějí říci. **(zh)**

První Lužický Srb svatým

V Drážďanech byl v pondělí 13. června svatořečen (kanonizován) první lužickosrbský katolík – kněz Alois Andricki, umučený v roce 1941 v koncentračním táboře Dachau. Náš spolupracovník má další podrobnosti.

V Lužici, kde ještě v 16. století tvořilo lužickosrbské obyvatelstvo více než 80 procent, přežilo tisíciletou germanizaci kolem 50 000 Lužických Srbů. Je proto div, že se v této zemi po tvrdé represi hlásí k lužickosrbskému původu na 300 000 občanů. Své nejvýznamnější syny má tento bratrský národ v řadách katolických duchovních. Knězem byl jejich nejvýznamnější básník Jakub Bart-Čišinski i pozdější básník a redaktor P. Josef Nowak.

Alois Andricki, svatořečený 13. června

Nesmírnou oddaností ke katolické víře se vyznačovala rodina Andrických. Již předčasně zemřelý Miklawš Andricki (1871–1908) byl známý horoucí láskou k těžce zkoušenému národu. V roce 1914 se v Radworu narodil Alois Andricki, jeho synovec, syn národnostně uvědomělého učitele a lužickosrbského vlastence. Z šesti jeho sourozenců šli čtyři synové studovat bohosloví. Jeden padl jako příslušník wehrmachtu, ale tři se stali kněžími. Alois se jako student stal redaktorem časopisu Serbski student a byl vysoce oblíbený mezi mládeží. Represe proti lužickosrbskému národu včetně pálení jeho knih vedly k odporu statečného kněze, který byl od roku 1941 vězněn v koncentračním táboře Dachau. Zde nadále působil jako duchovní, snažil se uchovat optimismus spoluvězňů a obětavě je ošetřoval, až se nakazil tyfem a 3. února 1943 byl zabit smrtící injekcí.

Není ke cti naší katolické hierarchie, že ignorovala blahořečení A. Andrického drážďanským biskupem J. Reinertem 2. července 1998 na mši v Rožantu, která byla vysílána v lužickosrbském rozhlase. Při nezájmu našeho většinového tisku psaly o Andrickém alespoň bulletin Křesťanskosociálního hnutí a časopis Slovanská vzájemnost.

Katoličtí Lužičtí Srbové se svěcením pomníku sv. Cyrila a Metoděje přihlásili ke křesťanskému společenství slovanských národů. Každodenními modlitbami dosáhli vyslyšení u papeže Benedikta XVI., který prohlásil Aloise Andrického za mučedníka. A jako první lužickosrbský svatý byl 13. června v Drážďanech svatořečen.

František Truxa, Jablonec n. N.

Neušlo nám

KRONIKA

• **26. května –** V Srbsku byl zatčen generál Ratko Mladić, bývalý velitel bosenskosrbské armády, srbskými vlastenci označovaný za hrdinu.

• **28. května -** s dvěma desítkami představitelů východoevropských zemí včetně Polska, Česka, Slovenska a Ukrajiny se ve Varšavě setkal americký prezident Barack Obama.

• **31. května** – Generál Ratko Mladić byl vydán haagskému tribunálu ICTY, před kterým se má zpovídat z údajných válečných zločinů, jichž se měl dopustit v průběhu občanské války v Bosně a Hercegovině.

• **13. června –** Polsko a USA podepsaly dohodu o umístění americké vojenské základny.

• **15. června –** USA sdělily české vládě, že po radaru ruší i plány umístit v Česku středisko včasného varování.

(Dokončení rubriky Neušlo nám na s. 2)

Příští číslo SV v září

Slovanská vzájemnost si v srpnu vybírá plánované a předem avizované volno. Redakce děkuje čtenářům za porozumění. Příští číslo (146) bude vydáno v září.

(Red.)

Josef Hora: DEN

Dni světlý, v němž se vyplnilo,
o čem jsme snili po šest let!
Dni, k němuž rostlo Vaše dílo
a do něhož se změnil svět,

jsi tu! A Čechy proměněné
zas tvar svůj mají v šíř i dál.
Vytesán pevně do kamene
náš povzdech zákonem se stal.

Dni světlý! Osvoboditelé,
dělníci teplých přístřeší!
Zas rudá krev nám proudí v těle,
zas jsme, Staline! Beneši!

(Poslední báseň národního umělce Josefa Hory, Svobodné slovo, 13. května 1945, zřejmě jediná báseň v ČR, která má svůj památník – v Mrázové u Teplé.)

U NÁS DOMA ● U NÁS DOMA ● U NÁS DOMA

Co nám dává sílu

(Pokračování ze s. 1)

Největší slovanský národ i stát – Rusko – bylo zákonitě oporou ostatních slovanských národů v těžkých dobách 19. a 20. století, kdy světovládné imperiální síly usilovaly o potlačení a podrobení Slovanů.

● **Co si vlastně dáváte za cíl?**

Posláním Slovanského výboru ČR je rozvíjet myšlenky spolupráce slovanských národů a slovanské vzájemnosti v mnoha směrech činnosti – nevládní politické spolupráce, kulturní, vědecké, osvětově vzdělávací, hospodářské a dalších. Je vlasteneckým občanským sdružením, důsledně obhajujícím české národní zájmy, státnost a suverenitu svého národa. Spolupracuje s dalšími vlasteneckými sdruženími v ČR, s obdobnými organizacemi dalších slovanských národů, s krajanskými organizacemi v zahraničí a dalšími mezinárodními a humanitárními organizacemi.

● **Jak spolupracujete s podobnými zahraničními výbory?**

Na 7. všeslovanském sjezdu, konaném v Praze ve výročí 150 let prvního slovanského sjezdu v roce 1848, byla vytvořena jednotná organizace soudobého slovanského hnutí. Ve většině slovanských zemí byl založen Slovanský výbor a tyto organizace jednotlivých slovanských národů a států jsou sdruženy v Mezinárodním slovanském výboru, jehož jsou členy. Pravidelně po čtyřech letech (podle potřeby i dříve) jsou svolávány slovanské sjezdy. V roce 2002 se konal 8. slovanský sjezd v Moskvě, v roce 2005 pak 9. slovanský sjezd v Minsku a jubilejní 10. slovanský sjezd byl konán v Kyjevě v roce 2010. Na těchto sjezdech byly řešeny aktuální otázky, týkající se různých stránek života slovanského společenství, mezi sjezdy se uskutečnila setkání představitelů východních, jižních a západních Slovanů a četná dvoustranná setkání.

● **Kdybyste se měl pochlubit s něčím, nač je Slovanský výbor pyšný, co by to bylo?**

Již 14. rokem vychází náš měsíčník **Slovanská vzájemnost**, přinášející často jinde nedostupné informace o mezinárodních a domácích událostech se zaměřením na národní zájmy slovanských národů, sociálně spravedlivou společnost, kulturu a mírové vztahy mezi národy.

● **A naopak, s čím spokojeni ve své činnosti nejste?**

Ačkoliv jsou naše síly a možnosti omezené, snažíme se obsáhnout všechny výše uvedené směry naší činnosti. Něco se daří lépe a něco hůře. Podobně jako jiné nevládní organizace bychom potřebovali více mladých lidí. Ale jsme rádi, že naši mladí členové, kteří zastávají naše myšlenky, pro ně obětavě pracují přes současné existenční potíže a ponesou tyto ideje do budoucnosti. Vadí nám, že se v posledních letech v zemích západních Slovanů, které byly zataženy do NATO a EU, objevily jakoby slovanské, ale ve skutečnosti rozkolnické organizace, objektivně sloužící nepřátelům Slovanstva.

● **Se kterými domácími organizacemi či politickými stranami se vám u nás doma nejlépe spolupracuje?**

Úzce spolupracujeme s dalšími vlasteneckými organizacemi – Klubem českého pohraničí, Českým svazem bojovníků za svobodu, Vlasteneckým sdružením antifašistů, Výborem národní kultury, Společností Edvarda Beneše, Společností Ludvíka Svobody a dalšími. Máme společný cíl – obranu národních zájmů, které v našich dějinách vždy byly spjaty se zájmy sociálními. Každá organizace klade důraz na určitou stránku vlastenecké činnosti, na společném cíli všichni spolupracujeme. Z politických stran nacházíme porozumění u KSČM, která z parlamentních stran jediná důsledně hájí národní a sociální zájmy, z neparlamentních stran pak s těmi, jimž jsou tyto ideje vlastní.

NA HRANICÍCH MORAVY A SLOVENSKA *stojí socha partyzánům 1. čs. partyzánské brigády Jana Žižky (na obrázku). Socha – abychom parafrázovali – zvěstuje novodobým lakedaimonským, že jak na Slovensku, tak na Moravě leží hroby mnohých bojovníků za svobodu, „jakožto zákony kázaly jim". My si tímto snímkem připomínáme srpnové výročí Slovenského národního povstání, jedné z nejvýznamnějších událostí novodobých dějin Slováků a Čechů.*

Česko-běloruské přátelství žije

V Praze byla 31. května ustavena Společnost česko-běloruského přátelství, jejíž předsedkyní se stala Nataša Weberová. Na setkání promluvil běloruský velvyslanec Vasilij Markovič. Ocenil tento počin a vyslovil naději, že nové sdružení sdruží kolem sebe mladé i starší české občany, přátele běloruského lidu. Básník Karel Sýs, předseda Unie českých spisovatelů, připomněl, že zejména v oblasti kultury je naše společná zbraň a síla. Bohužel se oba bratrské národy stále málo znají. České knížky nevycházejí v Bělorusku, běloruská literatura nevychází v Česku. V této spolupráci v oblasti kultury básník dnes postrádá úlohu českého státu. Myšlenku nového sdružení přišli jménem SV ČR podpořit členové jeho předsednictva Miroslav Císař a Miroslav Mucha. Právě naše sdružení se může pochlubit, že jako zatím jediné v Česku vydalo publikaci představující současné Bělorusko (Bělorusko země přátel, Orego 2006, 2007). **Jan Jelínek**

Byli jsme u toho

● **KOORDINACE JE MOŽNÁ.** Vyplynulo to ze setkání, které 14. června uspořádal Vladimír Kubala jménem Česko-ruské společnosti v Ruském středisku vědy a kultury v Praze, na němž byla přítomna i delegace SV ČR. Jednalo se i o to, jak lépe koordinovat program květnových oslav v Praze.

● **SENÁTOROVI JAROSLAVU DOUBRAVOVI**, bývalému starostovi obce Telnice v Ústeckém kraji, blahopřáli 25. května v Praze členové Spolku českých novinářů. Senátor je dlouholetý novinář a i nyní aktivně píše do novin – do Deníku vycházejícího v Ústí.

● **JAN JELÍNEK NAVŠTÍVIL ČERNOU HORU**, a to v květnových dnech. Člen redakční rady našeho časopisu byl v této balkánské republice na reportážní cestě, jak se co nejdříve přesvědčí i naši čtenáři.

● **UCTĚNÍ PAMÁTKY 27 POPRAVENÝCH ČESKÝCH PÁNŮ** se na Staroměstském náměstí v Praze zúčastnili i členové SV ČR. Toto pietní shromáždění věnované mučedníkům z 21. června 1621 se koná pod záštitou pražského primátora už mnoho let.

● **STÉ VÝROČÍ ZALOŽENÍ TZV. STRANY MÍRNÉHO POKROKU V MEZÍCH ZÁKONA** bylo s dobrým slovem o Jaroslavu Haškovi vzpomenuto na haškologické konferenci 9. června v Praze. Pořádala ji Jednota tlumočníků a překladatelů ve spolupráci s polským velvyslanectvím. Slovanská vzájemnost byla u toho taky.

● **NĚMECKÝ VPÁD DO SSSR** před 70 lety komentoval Karel Janda, předseda KČP, na setkání, které uspořádala 28. května Středočeská krajská rada KČP.

● **JULIE MASOPUSTOVÁ, DLOUHOLETÁ AKTIVISTKA SV ČR**, se stala z rozhodnutí předsednictva SV ČR z 26. května členkou redakční rady našeho časopisu. Před časem vytvořila v západních Čechách sdružení příslušníků různých slovanských zemí, které nazvala Slovanskou vzájemností.

● **PŘES ČTYŘICET ČÍSEL SLOVANSKÉ VZÁJEMNOSTI** prodal na květnových domažlických slavnostech Luděk Loukota, člen předsednictva SV ČR, to samé se mu podařilo na červnovém setkání KČP v Sušici.

Prečo poručík Gončarenko

Spoločenské organizácie v Prahe sa rozhodli oslaviť 9. máj – Deň víťazstva pri pamätnej tabuli gardového poručíka **Ivana G. Gončarenka** na Klárove. Ako je známe, por. Gončarenko so svojim tankom prenikol 9. mája pri oslobodzovaní Prahy, ale za zátačkou na Klárove Nemci zničili jeho tank a on, 25 ročný, padol.

A prečo konať oslavy práve na tomto mieste? Lebo práve tu vstupila Rudá armáda na pôdu centra Prahy a začala vyháňať okupantov z mesta a nakoniec dokončila oslobodenie Prahy a celej ČSR až na niekoľko miest na západe krajiny.

Čas a miesto vstupu RA do Prahy je z hľadiska historie veľmi dôležitou udalosťou.

A preto každoročné oslavy oslobodenia Prahy mali by se podľa nášho názoru konať na vhodnom priláhlom mieste na Klárove. Aj týmto spôsobom je treba tieto historické chvíle pripomínať najmä našej mládeži, aby vedela, že to boli chrabrí vojaci Rudej armády, ktorí dokončili oslobodenie Prahy. – Aktuálne je to najmä teraz, keď sa mnohí tzv. historici snažia falšovať históriu a z víťazov robiť porazených a opačne.

Druhý návrh spoločenských organizácií je, aby se nastolila otázka navrátenia tanku, ktorí hanebne niektorí poslanci premaľovali a musel byť odstránený zo Smichova.

Náš návrh spočíva v tom, aby tank bol postavený práve na Klárove za zátačkou asi v tých miestach, kde padol por. I. Gončarenko. Za zátačkou na priláhlom svahu vedľa cesty je dostatok vhodného miesta pre jeho postavenie. Tank by nám pripomínal i našim generaciam ako aj návšteníkom Prahy, aká je história.

Vieme, že prebojovať tento návrh nebude jednoduché. Ale započať je treba!

Jozef Nálepka, Praha

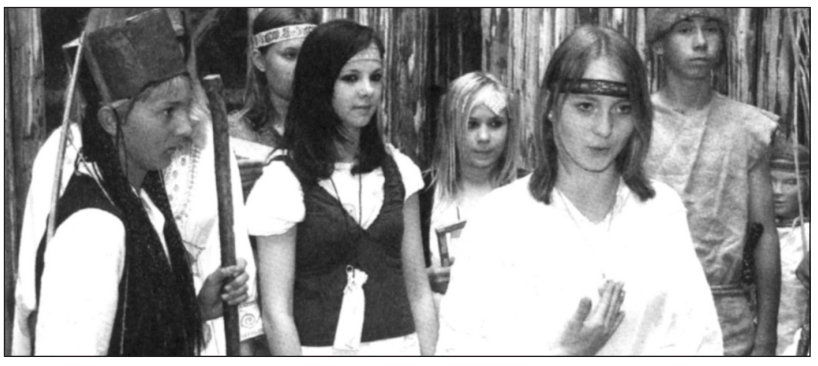
Hlásíme se k spoluodpovědnosti

Úhel pohledu

Neřekl bych, že naše základní sdělovací prostředky věnovaly projevu, s nímž vystoupil dne 15. května prezident republiky Václav Klaus v průběhu tryzny na Národním hřbitově v Terezíně, veškerou potřebnou pozornost. A přece to je, bez jakéhokoli zveličení, mimořádně cenné, životně důležité vystoupení - svým tématem, zaměřením na celonárodní povinnost chránit historickou pravdu o událostech, k nimž došlo už v 30. letech, za druhé světové války i v bezprostředním poválečném období. Každému, komu osudy našeho národa nejsou lhostejné, doporučuji vrátit se k těmto myšlenkám a učinit si z nich co nejosobnější závěry, protože vskutku nelze připustit nebo tolerovat očividné snahy o symetrii viny agresorů a následných činů jejich obětí. Někdy tyto snahy nacházejí živnou půdu v neznalosti, lhostejnosti, nezkušenosti či v bezbřehé naivitě. Jsou ovšem krajně nebezpečné – nelze zastírat podhoubí, z něhož vycházejí i ze zlých a zcela zištných, odsouzeníhodných úmyslů. Musí proto narážet na rozhodný odpor v celostátních souvislostech i ve zcela konkrétním, místním měřítku. Není a nebude to jednoduché. K takové spoluodpovědnosti za obranu historické pravdy se i my hlásíme. **Miloš Prošek**

Protest proti „oprašování" nácků

Ústecké divadlo opět zažilo demonstraci proti hře „32 hodin mezi psem a vlkem", tentokráte (23. 2.) před budovou Městského divadla v Novém Boru. Podle demonstrantů se hra, kterou uvedlo ústecké Činoherní studio v čele s režisérem Filipem Nuckollsem, pokouší zpochybnit odsouzení a popravu skupiny nacistů z června 1945, kteří v době stanného práva nerespektovali příkaz odevzdat do konce května 1945 veškeré zbraně. V rozporu s historickou pravdou hra líčí odsouzené nacisty jako slušné lidi a jejich podíl na nacistickém režimu zamlčuje. Například „hodní" továrníci bratři Rachmani byli váleční zločinci, nacisté, kteří zavedli válečnou výrobu, uvádí Josef Doškář, jeden z organizátorů protestu. Demonstraci podpořili stoupenci Klubu českého pohraničí, Suverenity, Českého svazu bojovníků za svobodu, Čs. obce legionářské a také místní organizace ČSSD, ODS a KSČM. Ústečtí divadelníci si prý však za hrou stojí.

Regionální muzeum v Mělníku uspořádalo 12. května vernisáž výstavy Slované, Střední Polabí a Povltaví v raném středověku. Příchod Slovanů na naše území ztvárnili žáci ZŠ J. Matiegky. *(Snímek Jan Lhotský)*

Sejdou se u hrobu Fučíkových rodičů

Reportáž, psaná na oprátce, V zemi milované, Tři studie a další tituly jsou díla Julia Fučíka. Novináře, překladatele, literárního a divadelního kritika, redaktora Tvorby. Čecha, zlikvidovaného nacistickým fašismem jako představitele pokrokové kultury.

Památníky vybudované na památku osobnosti Julia Fučíka zmizely. Neznámo kam. Marné je veškeré pátrání. Cílevědomě a důsledně je likvidátoři znehodnotili jako památníky a také jako symboly pokrokové kultury a antifašismu. Podobné postoje jsou nepřijatelné. A i když snad existuje snaha zajistit náhradu, zatím není. Společnost Julia Fučíka a Matice Čech, Moravy a Slezska Plzeň ve svých podmínkách rozhodly najít řešení. Na plzeňském ústředním hřbitově je hrob rodiny Fučíkových. Bylo proto přijato rozhodnutí každoročně v září uspořádat pietní akt právě zde.

Ten letošní se uskuteční 8. září 2011 v 15.00 hodin. Již dnes zveme všechny příznivce. Všechny, kteří si berou za svůj odkaz hrdiny.

LIDÉ, MĚL JSEM VÁS RÁD, BDĚTE!

Julie Masopustová

Neušlo nám

■ Z HISTORIE: „DOHODA MEZI ČSR A SSSR"

zapsal si Ludvík Svoboda v pátek 18. července 1941 do svého legendárního Deníku z doby válečné (s. 197) a upřesnil, že „dnes ve 12 hodin" stvrdili v Londýně Jan Masaryk jako ministr zahraničních věcí exilové vlády a sovětský velvyslanec Ivan Majskij dohodu, na níž podplukovník cílevědomě dlouhé měsíce své emigrace pracoval: že „sovětská vláda dává souhlas s utvořením československých jednotek z československých stát(ních) občanů na území SSSR, pod velením, které určí československá vláda v souhlase s vládou SSSR". Velitelem se, jak známo, stal Ludvík Svoboda a byl jím až do vzniku košické vlády, v které zaujal místo ministra národní obrany.

Dohoda mezi ČSR a SSSR z 18. července 1941 byla nejenom jeho osobní úspěch. Byl to velký úspěch vlády prezidenta Beneše v jeho snahách navázat se Sovětským svazem těsnou spolupráci v boji za osvobození Československa od Hitlera.

Zanedlouho směnil Svoboda Moskvu za Buzuluk. Československu bylo potvrzeno, že mnichovský diktát bude zrušen a že se právem stane aktivním členem budoucí protihitlerovské koalice.

■ Nehoráznost poslance Doktora

Když jsem krátce po květnové odborářské demonstraci na pražském Václavském náměstí sledoval v České televizi diskusi, v níž vystoupil rovněž poslanec za ODS Michal Doktor, téměř jsem nevěřil svým uším. Na rozdíl od názoru, který se objevil v denním tisku, si ovšem nemyslím, že pan Doktor se prostě zlobil. To by bylo nadmíru milosrdné tvrzení. Když totiž reagoval na myšlenky a výzvy, jež zazněly na demonstraci kromě jiného ve vystoupení Terezy Stöckelové z iniciativy ProAlt, nerozpakoval se použít dvou šokujících slov: fašizoidní tendence! K něčemu takovému lze dodat jediné: odkud se bere ona Doktorova autoritativně pronesená, urážlivá nehoráznost? Obávám se domyslet, kam směřuje! Jaká vlastně je barva tohoto „myšlenkového pochodu"?

Vystoupením Michala Doktora v ten den všechno neskončilo. Když televizní „tvůrci" oslovili v souvislosti s odborářskou demonstrací jakéhosi náhodně vybraného řidiče, vyjádřil se onen muž za volantem k zmíněnému shromáždění téměř štítivě: on prý musí, na rozdíl od nich, pracovat! A kdo jsou „oni"? To samozřejmě nedomyslel! Odkud se však bere (a čemu slouží) ta štítivost?

(pk)

■ „Příbuzní duchovně"

Rozhodně nejsem stoupencem „teorie" tzv. dědičného hříchu. Velice mne však zaujal svým upozorněním předseda Senátu Parlamentu ČR Milan Štěch, obsaženým v jeho vystoupení na pietním aktu u příležitosti 69. výročí nacistického zločinu v Lidicích. – Nesmíme zapomenout na jména nacistických vrahů, právě tak ovšem nesmí být zapomenuta – jak uvedl M. Štěch také v souvislosti s někdejším továrníkem Jaroslavem Pálou ze Slaného – ani jména jejich pomahačů, kolaborantů z řad osob české národnosti.

Nelze ovšem nepřipomenout následující: většina někdejších zrádců pochopitelně měla a má své potomky. U nich „teorie" dědičného hříchu samozřejmě neplatí. Jsou tu však i ti nepřímí potomci! Milosrdně řečeno – příbuzní duchovně. Ti však jsou dnešní české společnosti zvlášť nebezpeční. I ve vztahu k nim platí, že ani jejich činnost nesmí být opomenuta! **(mip)**

■ K jedné trapné poznámce v ČT24

Člověku už někdy zůstává nad názory některých lidí rozum stát, zejména když se to týká druhé světové války, role Německa v ní a mj. i tzv. naší omluvy za odsun. Zbývá už jen omluvit se německým sousedům za okupaci, že jsme Velkoněmecku dělali v protektorátu potíže, a tak jsme prý svou měrou přispěli k tomu, že – teď poslouchejte – „neschopnost wehrmachtu způsobila nástup komunismu u nás". Asi těmito slovy – za každé slovo neručím – nás 9. června poučoval pracovník Vojenského historického ústavu(!) v pořadu ČT24 věnovanému vyhlazení Lidic. Větší trapnost jsem už dávno z televize neslyšel. **(kd)**

Stránku 1. a 2. připravil a redigoval Zdeněk Hoření.

SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS

Vlastenectví a zachování identity

Pojem „vlastenectví“ a v našem případě i pojem „slovanství” velmi úzce souvisí s otázkou našeho národního uvědomění. Sám pojem „vlast“ zahrnuje nejen geografické vztahy, což v podstatě znamená zemi, ve které jsme se narodili, ale i politické, společenské a kulturní prostředí.

Kdo aspoň trochu zná historii naší vlastí, ví, že v minulosti celé generace intelektuálů i prostých lidí s nadšením bojovaly za důstojnou existenci a prosperitu své země, za její kulturu a bohatý a krásný jazyk. Mnozí vědci, učitelé, umělci a pokrokoví kněží často obětovali svou osobní kariéru a dokonce i svůj život v boji za svobodu svého národa. Milovali svou vlast a jako nadšení vlastenci bojovali za její národní identitu.

Láska k vlasti patří bezesporu k nejhlubším a nejušlechtilejším lidským citům. V našich historických podmínkách, po staletí trvající porobě a bezohledném germanizačním tlaku, má pojem „vlast“ hluboký smysl, jehož skutečný význam a historickou hodnotu si mnohdy lidé ani neuvědomují.

Rok 1918 umožnil vznik řady slovanských států a hlavně vytvořil pro český a slovenský národ možnost žít ve svém samostatném demokratickém státě, který byl svým umístěním srdcem Evropy. Zrůdná ideologie fašismu a nacismu ukončila pokojný proces a odstartovala druhou světovou válku, jejímž cílem bylo vytvoření německé Evropy a vyhlazení slovanských národů.

A právě druhá světová válka byla obdobím, v němž se výrazně projevilo hluboké vlastenectví Čechů a Slováků. Připomeňme si jen to opravdové odhodlání bránit svou vlast, s nímž se muži hlásili při obou mobilizacích v roce 1938.

Kolik zklamání a hněvu cítili českoslovenští občané, když po hanebné zradě koaličních partnerů se Československo muselo bez boje podrobit podmínkám silného Německa. Není v historii neznámým jevem skutečnost, že silnější státy likvidují vlastními rukama svého slabšího spojence. Bohužel. Československu se to stalo v roce 1938.

Druhá světová válka byla pro porobené státy Evropy včetně Československa obdobím nesmírného utrpení a zkázy. I přes kruté represálie, věznění a popravy vznikaly v naší zemi různé ilegální odbojové skupiny, které bojovaly s fašistickým okupantem bez ohledu na politickou, národní a náboženskou příslušnost svých členů, jejichž jediným cílem byla porážka fašismu a hnacím motorem láska k vlasti.

Po atentátu na Heydricha byly krutě zničeny Lidice a Ležáky i se všemi obyvateli a jediný důvod k provedení této barbarské akce byla nedokázaná spolupráce s odbojem a vlastenecké cítění občanů, které údajně ohrožovalo německé snahy porobit český národ. Na všech frontách světa bojovali čeští a slovenští vojáci a pro svou vlast, která byla vážně ohrožena, neváhali položit své životy.

Období po ukončení války až do roku 1989 znamenalo pro Československo život v míru a zajištění sociálních jistot v prosperujícím státě, i když poválečné roky byly naplněny úsilím o obrodu a likvidaci válečných škod. Toto velké úsilí, často spojené s vlastním odříkáním, bylo projevem vlasteneckého cítění. Lidé pracovali pro blaho své rodné země.

Po roce 1989 jsme se najednou ocitli v naprosto jiném světě, v němž byla odbourána mírová bariéra, změněno společenské uspořádání a s ní i celý sociální, kulturní a hospodářský život. Všechno má jinou hodnotu. Charakteristickým znakem dnešního světa je upevňování a množení kapitálu, často i na úkor těch, kteří nemají možnost bránit se v tomto zápase stejnými prostředky.

Malé země s nepočetným obyvatelstvem, které navíc nemají významnější přírodní zdroje, ani neprodukují značné materiální hodnoty, se v konkurenci s mnohem početnějšími etniky mohou prosadit jen rozvíjením národních tradic a zachováním své národní identity. **Ve jménu globalizace a internacionalizace života evropského kontinentu dochází teď postupně k odnárodňování jednotlivých států a tento proces je nám předkládán jako moderní směr myšlení.**

I když vstupem do EU se nám v podstatě Evropa otevřela, pro český národ to znamená postupné odnárodňování a podřizování se cizím zájmům. Otevřením hranic a migrací různých etnik dochází k proplétání a splývání různých kulturních proudů, mění se a vulgarizuje řeč. Pronikání nadnárodních obchodních řetězců vytlačuje z domácího trhu výrobky tuzemské produkce.

Občané zahlceni lavinou valící se z cizíny, začínají ztrácet své národní povědomí, a tím i pocit příslušnosti ke svému národu. A právě tato příslušnost, to pouto, které spojuje jedince s jeho národem, s jeho zemí, je jedním ze znaků vlastenectví.

Před několika lety vysílala ČT pořad pod názvem Hrdý národ. Hovořili v něm většinou vybraní umělci, kulturní pracovníci a několik nahodile zvolených respondentů z pražských ulic. Jeden z nich, poměrně mladý člověk, se reportéra zeptal: „Vlastenectví? Co to je?“Tento člověk o nějakém vztahu ke své vlasti neměl vůbec ponětí. Historik z Univerzity Karlovy odpověděl: „Přirozeností každého člověka je být někde zakotven a je-li člověk někde zakotven a kde je mu dobře, tam vzniká i ten citový vztah, který bychom mohli označit jako vlastenectví, ať už tou vlastí myslíme nějaké místo, stát, nebo dejme tomu nějaký nadstátní region.“

S tímto názorem lze polemizovat. Poláci, Češi a Slováci, kteří dříve či po válce z různých důvodů emigrovali, ať již do Kanady, USA nebo jiných států, přesto, že si již vybudovali novou existenci a mnozí z nich přijali nové občanství, stále se cítí také Čechy, Slováky a Poláky, setkávají se, vytvářejí ve svých komunitách různé vlastenecké spolky a zájmové skupiny. Stále jsou spojeni citovým poutem se zemí, ze které odešli, vracejí se, i když jim nová vlast dala dobré životní podmínky.

V anketě zaznělo i tvrzení, že vlastenectví je již archaismem a nepatří do dnešní moderní doby.

Škoda, že se autoři ankety nezeptali mladých respondentů, jak by se zachovali, kdyby jejich vlast byla ohrožena útokem cizího agresora. Dočkali bychom se odpovědi, že i oni by se se zbraní v ruce postavili na odpor a bránili svou vlast jako kdysi jejich dědové a otcové?

T. G. Masaryk kdysi řekl: **„Zánik sebemenšího národa by byl ztrátou pro lidstvo.“** Právě proto, že víme, že nikdy nebudeme ekonomickým obrem, že jsme zasazováni do určitých rámců, že nám hrozí postupné splývání v rámci EU, snahy o zachování vlastní identity musíme postavit na hluboké znalosti vlastní bohaté kultury, dodržování vlastních tradic, rozvíjení vzdělanosti a povědomí o přináležitosti ke slovanským národům a na snaze zachovat čistotu českého jazyka, aniž bychom bránili jeho zákonitému obohacování a modernizaci.

Zachovejme úctu ke státním symbolům (hymna, vlajka), dnes mnohdy chápaným jako vnější znaky. Naše vlast jako samostatný subjekt musí v dnešním globalizovaném světě dosáhnout takového postavení, aby mohla zajistit svým občanům rovnost v jejich právech a svobodách.

Ewa Konečná, Olomouc

Kiseljov o ruské politice

Jedním z nových státních svátků, který je slaven v Ruské federaci, je **Den Ruska.** Při této příležitosti se konala 9. června na Velvyslanectví Ruské federace v Praze recepce, kterou uspořádal velvyslanec Sergej B. Kiseljov s chotí a účastnili se jí i zástupci Slovanského výboru ČR. Z projevu, který přednesl pan velvyslanec, vyjímáme:

„Rusko je stát, jenž si uvědomuje vlastní síly a jeho odpovědnost v mezinárodních záležitostech je doplňována připraveností k co nejširší mezinárodní spolupráci, včetně sfér světové ekonomiky a bezpečnosti. Rusko vystupuje za takový světový model a takové mnohostranné a dvoustranné mechanismy, které by respektovaly vzájemné zájmy a zakládaly by se na zásadách stejné a nedělitelné bezpečnosti, vzájemné úcty a hospodářské výhody. Z tohoto zorného úhlu posuzujeme postup součinnosti s Evropskou unií a s evropskými státy. V tomto duchu se rozvíjí i spolupráce mezi Ruskou federací a Českou republikou. Pragmatismus a vzájemná výhoda, které leží v jejím základě, jsou podporovány tradicemi vzájemného pochopení a přátelství mezi ruským a českým národem, památkou na společný boj proti nacistické agresi.“ **(MS)**

Slavnost předků v Nitře

Občanské sdružení Slovenské hnutí obrody (SHO) pořádá od roku 2007 každý poslední víkend v květnu kulturně osvětovou akci *Slavnost předků*.

Její smysl je připomenout naše společné slovanské kořeny. Letošního ročníku, který se konal 28. 5. 2011 v Nitře, se zúčastnili delegáti ze Slovanského výboru České republiky (SV ČR) a dále z polského Slovanského výboru a ze Srbska.

Dopoledne se konala konference, na níž se hovořilo o současné situaci ve slovanském světě v kontextu s událostmi ve světě a o možnostech konkrétní spolupráce mezi jednotlivými národními organizacemi podporujícími slovanskou vzájemnost. S příspěvkem na konferenci vystoupil V. Mlejnecký, člen předsednictva SV ČR a Mezinárodního slovanského výboru. Stručně načrtl programové zaměření SV ČR i jeho aktivity a analyzoval možnosti spolupráce slovanských států v dnešní době v kontextu historických souvislostí.

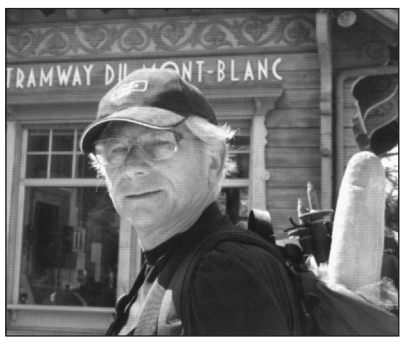
Představitel organizace Srbski narodni pokret Miša Vasić informoval účastníky o složité situaci v Srbsku a rovněž o významném podniku s názvem Vidovdanski marš, který toto sdružení organizuje. Jednání zakončil shrnujícím projevem předseda SHO Mgr. Róbert Švec.

V odpoledních hodinách se účastníci přesunuli pod Nitranský hrad, kde se uskutečnil hlavní program *Slavnosti předků*. Ten je v každém roce věnován jedné slovanské zemi, nyní to bylo Polsko. Proto mohli přítomní zhlédnout v představení skupiny historického šermu Aldaron i scénu vycházející z legendy o povolání Piasta na polský knížecí stolec. I přes chvilkovou nepřízeň počasí je možno ocenit účast občanů Nitry, včetně rodin s malými dětmi.

Večer se uskutečnil koncert v hudebním stylu hip-hop. Zúčastnili se interpreti ze Srbska, Slovenska a Polska. Na rozdíl od běžné produkce tohoto hudebního žánru, který můžeme zhlédnout u mediálně vyzdvihnutých tzv. hvězd, vyznačujících se v textech plytkostí, vulgarismy a adorováním bezperspektivnosti naší doby, naopak zdůrazňovali kladné lidské morální vlastnosti, vlastenectví a slovanskou pospolitost. Je to i jeden z praktických návodů jak působit na mladé lidi. I v tom spočívá pozitivum *Slavnosti předků*, za což patří SHO patřičné ocenění.

Tomáš Kopřiva

Vzorem mu je Štefánik

Časopis Koreně (4-5/2011) představil cestovatele, který má za sebou půl století na cestách (na snímku). Za půl století uskutečnil tři cesty kolem světa, během kterých pobýval ve všech světadílech, včetně Arktiky i Antarktidy. Je jím **RNDr. František Kele,** geograf, pedagog, horolezec, polárník, cestovatel spisovatel, publicista. Nedávno (loni) vydal svou novou knihu *Milan Rastislav Štefánik, významný cestovatel a jeho následovníci*.

Štefánik se v mnoha ohledech stal jeho životní vzor. Každopádně jako horolezec, který před první světovou válkou šestkrát vystoupil na Mont Blanc, kde ve výšce 4807 metrů strávil v tamější astronomické observatoři 46 dní. V tomto smyslu je prý držitel neoficiálního „světového“ rekordu právě v pobytu na vrcholu Evropy.

Jméno **Františka Keleho** patří ostatně i do historie československého horolezectví, neboť vedl první čs. výpravu na Everest v roce 1984. Ve Vysokých Tatrách uskutečnil téměř 600 výstupů, z toho padesát prvovýstupů. Narodil se v roce 1936. Povolení vodit po Vysokých Tatrách turisty dostal, když mu bylo patnáct let. Časopis Koreně ho označuje za nejaktivnějšího slovenského cestovatele 20. století.

T. G. Masaryk o vlasti

Předmět národnostního citu: vlast, vlastenectví a konkrétně místo, kde jsme se narodili nebo, kde jsme vyrostli. Tato láska, tento cit se může stupňovat až k chorobnému stesku po vlasti. Předmět národního citu (země – národ – lid) je obsahově velmi bohatý, a proto každý, chápe-li národnostní ideu a projevuje-li národnostní cit, bude podle své povahy přihlížet víc k tomu nebo onomu prvku.

Idea a cit jsou podmíněny hospodářským a kulturním postavením a stupněm člověka. Aristokrat, byrokrat, voják, vzdělanec, sedlák, měšťan, dělník, proletář atd., každý má poněkud jinou ideu národa nebo lidu a každý má poněkud jinak zabarvený cit. Cit sám může být slepý, instinktivní nebo elementární. Záleží právě na tom, zda pokud láska vůbec, také láska k národu a domovině spočívá na jasných představách a soudech.

Konečně nesmíme zapomínat, že cit může být kvalitativně, nejen podle své intenzity různý: ušlechtilý, krásný, méně ušlechtilý, méně krásný, surový.

Rusko a Evropa, 1912

Podejme ruku Lužici!

František Truxa v příspěvku, který zaslal Slovanské vzájemnosti, mj. uvádí: „Slovinská pracovnice z Itálie na návštěvě v Dolní Lužici se divila, jak minimální je lužickosrbské vysílání v rozhlase ve srovnání s jejich celodenním. I v baště pravicového Jörga Haidera v Korutanech je dnes uznáno 164 obcí jako smíšených, které budou vybaveny dvoujazyčnými nápisy, zlepší se slovinské školství, včetně mateřských škol a jazyková výuka. Ve 14 obcích je zde uznána slovinština jako druhý úřední jazyk. To, co platí v Rakousku, by mělo být samozřejmé i v Německu. Je neuvěřitelné, že lužickosrbský národ, který ještě v 16. století tvořil v Lužici 80 % obyvatel, který obětoval téměř 90 obcí ve prospěch země při dobývání uhlí a s tím spojeným rozptylem lužickosrbských obyvatel mezi německou majoritu, nemá povinnost, aby všichni obecní zastupitelé ovládali spolehlivě oba jazyky. Lužická srbština není vyučována ve smíšených oblastech jako povinný předmět a není realizováno aspoň na jednom pásmu lužickosrbské televizní vysílání.“

Bez komentáře!

Bývalý polský prezident a předák Solidarity Lech Walesa v rozhovoru pro agenturu Wirtualna Polska vyzval k úsilí o vybudování „komunismu XXI. století“. Přiznává, že to od něj zní neuvěřitelně, ale – jak říká – „nebylo takových propastí a nerovností, jaké dnes vidíme a jaké dnes vyvolávají konfrontace, už nejen slovní, ale válku na život a na smrt. Ti lidé bojují o život, protože umírají od hladu, a vedle vidí ty syté a mlaskající“. Walesa vidí v komunismu „rovnost šancí a možností“. Jak řekl, v některých zemích boje a nepokoj trvá léta a svět mlčí, protože tam není nic, co by mocné zajímalo. V jiných je ropa a tam svět jeví velký zájem a starost jak situaci vyřešit ke své spokojenosti. **(red.)**

Neušlo nám

■ **Rozsáhlá ložiska plynu** jsou zejména pod Polskem – jeho těžba z břidlic je složitá, ale v USA už mají technologické zkušenosti s jeho využitím, i když ekologická rizika při jeho těžbě jsou veliká. Po návštěvě prezidenta Obamy v Polsku je stále o čem jednat: umístění základny leteckých sil USA v Polsku, protiraketový štít, těžba břidlicového plynu – to vše je „evergreen“ dosud oblíbené písničky polských politiků a zřejmě i mocenských zájmů USA.

■ **Ministr financí Kalousek** v rozhovoru pro MF dnes (5. 6. 2011) k dotazu, zda viděl průzkum, podle něhož devadesát procent lidí si přeje konec této vlády, odpověděl: „Tomu číslu já se nedivím. Signály, které vláda vydává o své činnosti, jsou takové, že bych se spíše rád seznámil s někým z těch deseti procent. Dlouho jsem nikoho takového neviděl.“ – Přihlásí se mu někdo?

■ **Starosti prezidenta Obamy** jsou nemalé – limit pro celkový státní dluh ve výši 14,29 bilionu dolarů (tj. 236 bilionů korun) – bude dosažen v srpnu, kdy federální vládě dojdou peníze a Kongres dalšímu zvýšení zadlužení není nakloněn. Ohroženy tak jsou sociální dávky, splátky obligací i úroky z nich. Na naznačenou masivní pomoc USA též čekají arabské země, zmítající se nepokoji. Už i ratingové agentury hovoří o možné „technické platební neschopnosti“ USA – hrozí bankrot? A jak ufinancovat válečná dobrodružství?

■ **Případné stížnosti adresujte ručiteli.** Je jím ministr zdravotnictví Leoš Heger, který k otázce, zda může zaručit, že zavedením standardu a nadstandardu neklesne kvalita péče pro běžného pacienta, který na nadstandard nebude mít, odvětil: „Ano, na to dávám slovo.“ Problém je, zda v té době ještě bude ministrem... (interview pro Hospodářské noviny).

■ **Církve jsou neužitečnými institucemi** podle dřívějšího průzkumu agentury STEM pro dvě třetiny lidí a pouhých 36 % pokládá za správné vrátit církvím jejich bývalý majetek. Poznamenáváme, že celková hodnota majetku, který má stát církvím vrátit, obnáší 134 miliard korun.

■ **Život Číňanů se zlepšuje,** jak uvádí Andrew Jacobs, editor deníku The New York Times. „Za posledních dvacet let se roční příjem na hlavu u obyvatel měst více než ztrojnásobil na 3100 dolarů ročně, průměrná délka života se celkově prodloužila o více než šest let na 75 let a počet negramotných dospělých se snížil o 46 milionů.“

„Čínská velkoměsta plná opojného obchodního ruchu a mnohahektarových ploch zastavěných nablýskanými obytnými věžáky ztělesňují národní optimismus. Desetiprocentní růst řeší spoustu problémů.“ To zas poznamenává profesor O’Brien, expert na Čínu z Kalifornské univerzity v Berkeley.

■ **Novým velvyslancem KLDR** v naší republice se stal pan Ri Kwang Il. Setkali se s ním členové výboru Česko-korejského přátelství společnosti Pektusan a popřáli mu s poukazem na přátelské vztahy mezi lidem naší země a lidem KLDR úspěch v jeho náročné funkci.

■ **Varšavská smlouva** byla podepsána 14. května 1955 a vznikla jako protiváha NATO, koordinovala ozbrojené síly svých členů a společná vojenská cvičení se konala od roku 1961 až do roku 1989. Od jejího zrušení uplynulo od 1. července 1991 již 20 let. Protokol o rozpuštění podepsal za Československo Václav Havel. Připomenout si zaslouží ještě jedno výročí – 11. července 1951 Národní shromáždění schválilo zákon o ochraně státních hranic, který ve své době sehrál významnou úlohu.

■ **7 miliard obyvatel** má žít na naší Zemi v letošním roce, přičemž 2 % populace vlastní 50 % světového bohatství, jak uvádí National Geographic Society. Zamýšlet se nad touto skutečností lze, ale jednat je třeba!

-da

Tato stránka je věnována informacím převážně o západoslovanských zemích. Řídí ji a rediguje Mirko Svoboda.

Neušlo nám

■ **Karel Gott maršálem?** Do této „hodnosti“ pasoval našeho zlatého slavíka generál Viktor Jelisejev, šéf mužského sboru vojsk ruského ministerstva vnitra, který ho (a Evu Urbanovou) doprovodil v neděli 12. června v Čajkovského sále v Moskvě na koncertě. „Maršál“ měl prý asi šest přídavků. Byl to pro něho v Moskvě první samostatný koncert po deseti letech, ale opět s velkolepým úspěchem.

■ **Brněnská společnost Alta** již dodala do ruských strojíren Uralvagonzavod v Nižním Tagilu na Uralu, které jsou rozlohou největším strojírenským závodem na světě, zařízení za 220 milionů eur (téměř 5,5 miliardy korun). Jde o jednu ze dvou největších obchodních transakcí českého průmyslu v Rusku od vzniku samostatného Česka. (Alta se podílí také na rozvoji Magnitogorského metalurgického kombinátu.) Uralvagonzavod chce navíc postavit nový závod na zelené louce a předpokládaná hodnota této investice v letech 2012-2015 by mohla dosáhnout téměř dvou miliard eur.

■ **Letošní sklizeň obilí v Rusku** je odhadována na 80 až 85 milionů tun. V roce 2010 se produkce propadla na 61 milionů tun. Rusko i Ukrajina zavedly omezení vývozu, což vyvolalo prudký nárůst cen obilí a v Egyptě, jednom z největších ruských odbytišť, sehrálo nemalou roli v zostření sociálního konfliktu, který skončil svržením režimu H. Mubaraka.

■ **Lázeňské město Miněralnyje vody** na severním Kavkazu se má stát ruskou obdobou Karlových Varů. Spolu s plány výstavby nových lyžařských center a vybudování reprezentativních pláží na dagestánském pobřeží Kaspického moře má tak pacifikovat neklidnou oblast vytvořením nových pracovních příležitostí a investicemi do dopravy, vzdělávání a stavebnictví. Obrat optimisté očekávají od zimních olympijských her, které kavkazské letovisko Soči uspořádá v roce 2014.

■ **Gazprom dodává do Evropy 41 % plynu** a začal zde v souvislosti s úspěšným budováním plynovodů Severní a Jižní proud zvětšovat objemy svých podzemních zásobníků na dvojnásobek. Naproti tomu konkurenční projekt Nabucco se odsouvá na rok 2017, zřejmě v souvislosti s téměř dvojnásobným nárůstem nákladů a nezajištěností dodávek plynu. Téměř veškerý úspěch na tomto poli energetického soupeření je připisován Putinově diplomacii.

■ **Na Ukrajině není už rok český velvyslanec** a jeho nástupu jistě nepřispěje vzájemné vyhoštění diplomatů po obvinění z ukrajinské strany, že čeští vojenští pracovníci s pomocí dvou ukrajinských placených spolupracovníků získávali informace o vývoji nové ukrajinské letecké a raketové techniky včetně zakázek pro Rusko. Jako velvyslanec do Kyjeva se připravuje Ivan Počuch, dosavadní ředitel odboru bezpečnostní politiky ministerstva zahraničí.

■ **Běloruský rubl** silně oslabil poté, co centrální banka zrušila omezení pro pohyb kurzu domácí měny na mezibankovním trhu. Stát bude kontrolovat ceny chleba, masa, mléka a mléčných výrobků, sušeného mléka a dětské výživy, cukru, mouky, rýže, těstovin, tuků a olejnin, ovoce a ovocných nápojů, brambor a zeleniny. Přísně regulovány budou i ceny pevných paliv. Za půjčku ve výši tří miliard dolarů (asi 51 miliard Kč), kterou Bělorusko získalo od Společenství nezávislých států (SNS), bude země muset přikročit k privatizaci státního majetku. Tato dohoda o poskytnutí úvěru z regionálního fondu by měla přesvědčit i MMF o poskytnutí dalšího potřebného úvěru.

■ **Předsedu Národní banky Kazachstánu** G. Marčenka navrhly jako společného kandidáta státy SNS v souladu se společným prohlášením zemí BRICS, které reprezentují představitelé Brazílie, Ruska, Indie, Číny a JAR. Obsahuje výzvu, aby bylo skoncováno s nepsanou tradicí jmenovat do funkce šéfa Mezinárodního měnového fondu (MMF) Evropany.

SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS

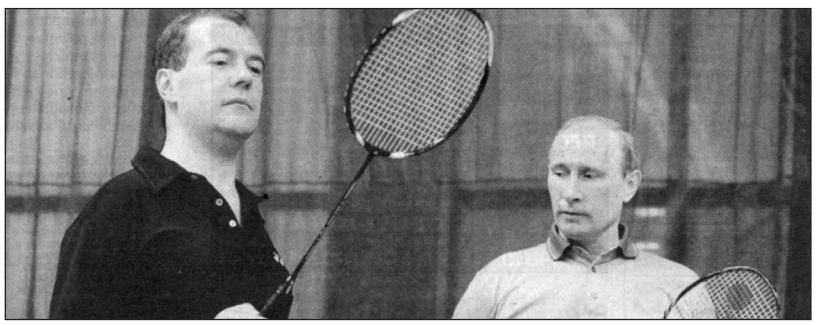
Spory, či duel?

Putin a Medveděv se budou muset rozhodnout: Kdo s koho?

Po osmi měsících od říjnového článku Spory a rozpory ruského tandemu se nyní opět vracíme k tématu o budoucím ruském prezidentu (v březnu budou v Rusku prezidentské volby). Jde o téma aktivně propírané ve sdělovacích prostředcích v Rusku i ve světě, a proto můžeme konstatovat, že otázka spory nebo už duel trvá.

Od tehdy převládajících ekonomických a ekologických neshod mezi prezidentem Medveděvem a premiérem Putinem se jen více přenesly i do politické roviny. Premiérovi se tak dostalo veřejného pokárání, například za výroky týkající se soudu nad bývalým ropným magnátem M. Chodorkovským, za vyšetřování atentátu na letišti Domodědovo a naposledy za přirovnání západního tažení v Libyi ke křižácké výpravě. Prezident sice Putina ani jednou nejmenoval, ale nutně vznikly nejen spekulace o skrytém boji mezi členy tandemu, ale samozřejmě i dohady, zda nejde jen o domluvenou hru.

Medveděv a Putin, Putin a Medveděv – přátelé či protivníci?

Absurdnost některých těchto spekulací došla až k *„úvahám“*, že „poražený“ v duelu by musel z politiky odejít. Pro V. Putina tak údajně připravují USA post předsedy Mezinárodního olympijského výboru. S jeho ruskými stoupenci se prý snadno vypořádají. „Stačí párkrát nevydat vstupní víza pro vybrané podnikatele, eventuálně zmrazit jejich účty v zahraničních bankách“. D. Medveděv připustil, že by se v roce 2012 po odchodu z Kremlu mohl stát jakýmsi „strážným andělem“ projektu ve Skolkovu nedaleko Moskvy, kde by měla vzniknout ruská obdoba amerického Silicon Valley.

Vraťme se však k realitě.

V Rusku se dle většiny politologů přirozeně vytvořila **dvě uskupení, „strana pokroku“ a „strana stability“,** jejichž faktickými vůdci jsou oba politici. Na dotazy, kdo bude kandidovat na prezidenta v roce 2012, oba říkají, že udělají společné rozhodnutí ve správný čas. Předpokládá se, že na tom, kdo bude napřesrok kandidovat, dohodnou až po parlamentních volbách, které se uskuteční koncem letošního roku. Nicméně **souboj předvolebních programů, jehož společným jmenovatelem je modernizace,** se už rozhořel. Zatímco vládní experti ještě ladí změny v Putinově programu Strategie 2020, moskevský institut Insor, považovaný za Medveděvovo intelektuální zázemí, už předložil vizi radikálních reforem jako možný návrh prezidentova programu do klání o nejvyšší úřad.

Současné vyhlídky

Neméně diskusí probíhá i o volebních vyhlídkách obou kandidátů. Všeobecně je za favorita považován **V. Putin,** jakožto jasný kandidát strany **Jednotné Rusko.** Ta v **březnových regionálních volbách** mírně ztratila, ale nadále zůstává jednoznačným kandidátem na vítězství v prosincových parlamentních volbách. Jako **rozpačité vítězství** zhodnotila většina ruských i světových deníků výsledky a jejich komentátoři se převážně shodují, že **protestní nálady v zemi sice existují, ale není strana, která by byla schopna je spojit do jediného proudu.**

Zřejmě i proto Putin na stranické konferenci ve Volgogradě vyzval k **vytvoření Všeruské lidové fronty** přidružující k Jednotnému Rusku odbory, podnikatelské svazy, důchodcovské, mládežnické, veteránské a ženské spolky. Současně zřídil i vládní agenturu strategických iniciativ, která má v agendě modernizaci země – oblíbené Medveděvovo téma. Obě iniciativy mají přinést „nové myšlenky, nové návrhy a nové tváře“.

Za kandidaturou D. Medveděva nestojí v současné době žádná politická strana. S ním spojované **Spravedlivé Rusko** podle průzkumů v prosinci zůstane za branami sněmovny a jeho předák S. Mironov, který si troufal kritizovat vládní tábor, odstoupil z funkce předsedy horní komory parlamentu. Hodně se proto začalo hovořit o straně **Správná věc**, vzniklé před dvěma lety jako projekt Kremlu, hlásící se k liberálním reformám a pomýšlející na hlasy střední třídy. (Vstoupil do ní i jeden z nejvlivnějších ruských byznysmenů – M. Prochorov.)

Pokud by se Medveděv, jenž ve svých vystoupeních oslovuje **„pravého, liberálního a moderního voliče“** projektem „destalinizace“ a zejména velký a střední byznys, jemuž slibuje, že ho „osvobodí od sevření státu, vyhodí ze státních korporací ministry a zatočí konečně s korupcí“, rozhodl kandidovat, mohla by se tato strana stát jeho základnou. (*„Je to politika neokonzervatismu, plná ultraliberálních myšlenek, které neodpovídají potřebám ruské společnosti,“* prohlásil **J. Šuvalov** z vedení Jednotného Ruska; liberalismus má v Rusku špatnou pověst od politického chaosu a zbídačení širokých vrstev v 90. letech 20. století.)

Předvolební klání

Nastávající půlrok bude tak v Rusku ve znamení **ostrého předvolebního boje**, Svůj omezený podíl v něm dostane i parlamentní opozice – komunisté, Spravedlivé Rusko a Žirinovského nacionalisté. Vláda i prezident zcela jistě najdou odpovědi na všechny, ne právě příjemné dotazy typu „úspěšnosti“ proklamované modernizace, během níž se za posledních deset let podíl ropných a plynových zisků zvýšil z jedné třetiny rozpočtu Ruska na téměř polovinu. Nemalou neznámou zůstávají i postoje mladých, ovlivňovaných v internetu například názory populárního bloggera Navalného, který Jednotné Rusko překřtil na „stranu šidilů a zlodějů“.

Stále však platí, že ruská média splňují znaky plurality, i když viditelně převládají ta, jejichž míra kritiky vlády je nízká nebo účelová. Nechybí však ani věcně-kritická, zastávající v různé míře kritický postoj, a deníky, jejichž pozice k vládě je krajně kritická (Novaja gazeta, Zavtra nebo časopis New Times).

List Vědomosti dal nedávno k lepšímu anekdotu z vládních kuloárů, podle níž je Kreml a Úřad vlády dávno rozdělen na stoupence Putina a Medveděva. „Teď vše závisí na tom, k jakému táboru se přidá Medveděv.“

My bychom jim i ruským občanům přáli, aby i nadále platila upřímná slova mladšího z tandemu: **„Máme přátelský, velmi vřelý, kamarádský vztah, který formovalo posledních dvacet let.“** **Karel Dostál**

(psáno 14. června)

„Jedničkové“ roky v Rusku

Každý „jedničkový“ rok přináší v letních měsících Rusku dvě významná historická výročí. *Hned ten první letní den* – **21. červen 1941 byl před 70 lety posledním „předválečným“**, *po němž následovaly čtyři hrůzné s miliony obětí Velké vlastenecké války.*

Vzpomínkové akce už řadu let probíhají i **v běloruském Brestu, spojeném s hrdinnou obranou tamní pevnosti**, *ale ani další města-hrdinové a především obyčejní lidé, v jejichž rodinách zanechala válka své stopy, nezapomínají.*

Tím druhým se před dvaceti lety stal **21. srpen, kdy byl v Moskvě potlačen pokus** *tehdy vytvořeného Státního výboru pro výjimečný stav v čele s viceprezidentem SSSR G. Janajevem* **o odstranění M. Gorbačova.**

Připomeňme si ve stručnosti, bez emocí, co předcházelo a co následovalo po této události.

V květnu 1990 byl předsedou Nejvyššího sovětu RSFSR na sjezdu lidových poslanců zvolen představitel radikálních reformních sil B. Jelcin a v červnu schválil sjezd lidových poslanců deklaraci o státní svrchovanosti, usnesení o nadřazenosti ruské ústavy a ruských zákonů nad sovětskými. V březnovém referendu 1991 se však většina účastníků vyjádřila pro zachování Sovětského svazu. 12. června 1991 byl prvním prezidentem RSFSR zvolen Jelcin (r. 1990 vystoupil z KSSS a 23. srpna vydal prezidentský dekret, jímž zakázal činnost komunistické strany na území Ruska. M. Gorbačov se 24. srpna 1991 vzdal funkce generálního tajemníka ÚV KSSS a žádal jeho rozpuštění. 8. prosince 1991 představitelé RSFSR podepsali s představiteli Běloruska a Ukrajiny dohodu o vytvoření Společenství nezávislých států (SNS). V prosinci 1991 změnila RSFSR svůj název na Ruskou federaci.

Prezident B. N. Jelcin rozpustil 21. 9. 1993 parlament a vypsal nové volby. Boj protijelcinovské opozice v čele s A. Ruckým a R. Chasbulatovem vyústil v ozbrojený střet, který se odehrál v Moskvě v říjnu 1993 v budově parlamentu (oficiálně 150 mrtvých). **(kd)**

Jednou větou

■ **Předseda Senátu České republiky M. Štěch** upřímnými slovy ocenil na recepci ke Dni Ruska na velvyslanectví RF ideu a tradice slovanské vzájemnosti a její význam pro přátelství s Ruskem.

■ **ČR otevřela vízová střediska** v pěti ruských městech: Rostovu na Donu, Samaře, Kazani, Novosibirsku a Nižním Novgorodu, v nichž doba vybavení víza má trvat 5-6 dní.

■ **Erupce popela na poloostrově Kamčatka** ze sopek Kizimen a Ševeluč se vystoupaly do výšky 5,2 km a 7 km nad úrovní moře.

■ **Poslední zvonění** se rodičům moskevských rozlučkových oslav školáků prodražuje se zvyšováním pronájmů oblíbených říčních lodí na 16 až 20 tisíc rublů na hodinu.

■ **Předpovědi počasí** zneužila ukrajinská meteoroložka v rozhlase k proklamaci, že „nynější krásné dny nám příroda dává jako náhradu za ty nepořádky, zlovůli a nespravedlnost, které se dějí v naší zemi“.

■ **Z karlovarského letiště** v současné době létají pravidelné linky do Petrohradu, Moskvy a Jekatěrinburku. Připravuje se spuštění pravidelných linek do Samary, Baku a Vídně.

■ **Tzv. Eurorádio** vysílá z Varšavy do Běloruska již 6 let, zaměřuje se na posluchače mezi 15 a 35 roky, akcentuje proto moderní hudbu, informace ze showbyznysu a zábavné pořady, doplněné „nezávislým“ zpravodajstvím z Běloruska. Je financováno z fondů USA, EU a od různých dárců včetně ČR.

■ **Pro olympijský lyžařský a biatlonový areál v Soči** bylo pokusně do zvláštní nádrže v horách k uchování přírodního sněhu uloženo a zavaleno pilinami asi 10 tisíc kubíků sněhu.

■ **Do Fondu pro kryt reaktoru v Černobylu** schválila vláda České republiky peněžní dar ve výši 2,6 milionu eur.

■ **Houslový virtuos Pavel Šporcl** po koncertech v Kazani a v Moskvě pomýšlí na vážnější průnik na ruskou hudební scénu, protože „ruské teritorium začíná být opravdu zajímavé a Rusové jsou kulturní národ a klasickou hudbu mají opravdu hodně rádi...“

■ **Do dluhopisů Evropského fondu finanční stability** (EFSF) může Rusko část ze svých rezerv v hodnotě 500 miliard investovat, pokud se ukáže, že má dostatečnou likviditu.

■ **Petrohradské divadlo Kukolnyj format** získalo v Praze křišťálovou loutku harlekýna, hlavní vyznamenání XV. světového festivalu loutkových divadel.

■ **Astanská deklarace desetiletí SOS** se stala hlavním závěrečným dokumentem jubilejního summitu Šanghajské organizace spolupráce uspořádaného v hlavním městě Kazachstánu na počest 10. výročí jejího založení.

■ **Tadžický parlament** ratifikoval tadžicko-čínský protokol, na jehož základě si ČLR z této bývalé sovětské republiky „uřízne“ území o rozloze jednoho tisíce kilometrů, píše časopis Za SSSR č. 2/2011.

Podrobnosti i na webu

Připomínáme, že o SV ČR se dočtete i na tomto webu:

http://slovanvyborcr.hostuju.cz

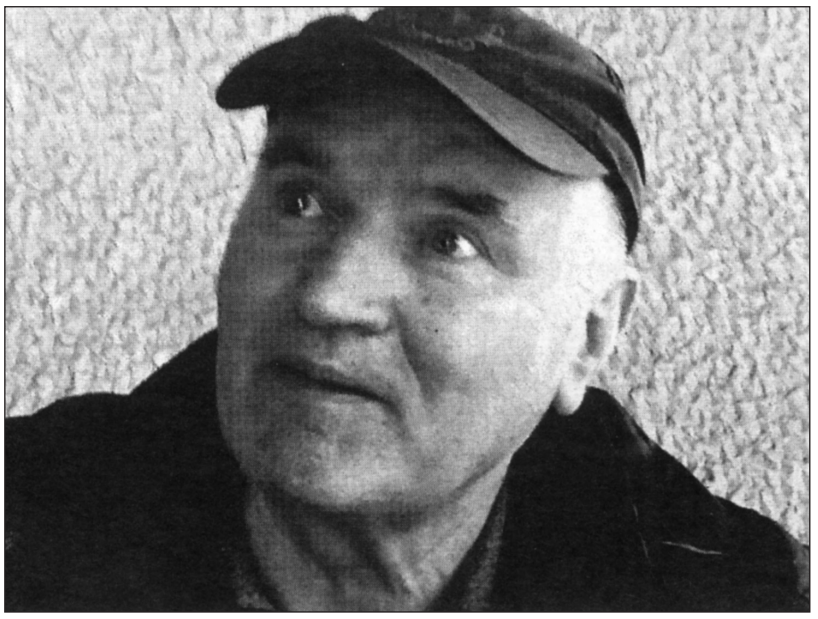
Tuto stránku, věnovanou informacím o životě východoslovanských národů, řídí a rediguje Karel Dostál.

SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS

Generál Mladić vydán Haagu

Zatčení bývalého velitele bosenskosrbské armády vyvolalo rozdílnou reakci

Na základě anonymní informace zatkla 26. května srbská policie generála Ratka Mladiće. Tato informace potvrzená prezidentem B. Tadićem měla okamžitou odezvu nejen v Srbsku, na Balkáně, ale bezesporu v celé Evropě. Generála Mladiće se podařilo zatknout po 16 letech na základě obžaloby vznesené u Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii (ICTY).
Západ byl dlouho přesvědčen, že srbská vláda dělá málo pro to, aby byl Mladić dopaden. Postupná změna přišla až s nástupem prezidenta Tadiće a jeho prioritou přičlenit Srbsko k EU. Mladićovo zatčení bylo podmínkou Bruselu při rozhovorech o vstupu do EU.
Zatčení bývalého armádního velitele Mladiće a jeho obvinění haagským tribunálem vyvolalo rozporuplné reakce nejen v Srbsku. Pro bosenské Srby byl vzorem vlastence, jeho vojáci jej zbožňovali.
Rozporné reakce vyvolává i specifikace obvinění, zejména pak obvinění z genocidy a podílu na akcích proti bosenským Muslimům a hlavně o počtu mrtvých v Srebrenici.
Celkově je situace podmíněna dvojím metrem: v postihu Srbů na jedné straně a ostatních národů podílejících se na rozbití bývalé Jugoslávie na straně druhé.

Ratka Mladiće zřejmě šestnáct let skrývání poznamenalo: nejenomže zestárl, ale zhubl a stářím a nemocemi ztratil někdejší energii. Snímek je podle AP údajně pořízen ještě v Srbsku mobilem.

Evropský tisk o zatčení

Evropský tisk v komentářích k zadržení Ratka Mladiće upozorňuje, že Srbům trvalo více než 16 let, než Mladiće vypátrali. Zároveň poukazuje na to, že Bělehrad si tím otevřel cestu do Evropy. Některé listy upozorňují i na spoluzodpovědnost Západu za události, k nimž mohlo v Bosně docházet.

„Srbsko konečně došlo do Evropy," píše lucemburský deník **Luxemburger Wort**. „Bývalý generál byl dopaden. Jeho čas vypršel, protože ve stejné míře, v jaké se Srbsko odděluje od své minulosti, klesala také podpora pro Mladiće," dodává list. Upozorňuje ale, že nejen Srbové, ale také kosovští Albánci páchali zločiny na srbské menšině. Vyšetřit je stejně důsledně, je „nezbytným předpokladem pro skutečné usmíření na Balkáně".

Také rakouský deník **Kurier** vidí v zatčení především vykročení Srbska do „lepší budoucnosti". „Především je to ale osvobozující uvolnění pro celé Srbsko. Překonalo rozhodující kámen úrazu na cestě do EU a budoucnosti."

Rovněž britský konzervativní deník **The Times** označuje Mladićovo zatčení za „pozdní spravedlnost".

Švýcarský **Neue Zürcher Zeitung** vidí v zatčení Mladiće „pozdní zadostiučinění", poukazuje však rovněž na spoluzodpovědnost Západu.

Nizozemský deník **de Volkskrant** dochází k závěru, že „mezinárodní tlak na Srbsko ve věci Mladiće byl správný". „Především skutečnost, že lepší spolupráce Srbska s haagským tribunálem byla podmínkou pro přijetí do EU.

Otevřený dopis

Prof. Rajko Doleček jej zaslal šéfredaktorovi Práva (a kopii dalším redakcím). Citujeme z něj:

„Píšu Vám jako přes 30 let stálý odběratel PRÁVA. Doslova mě vyděsil nápis 27. května na jeho první stránce **Vrah od Srebrenice dopaden**, který zredukoval svou bombastičností a jednostranností při líčení událostí kolem zatčení generála Ratka Mladiće Váš časopis na úroveň laciného bulváru. Doplnily to pak nápisy **Vrah od Srebrenice konečně dopaden** a **Před masakrem rozdával Mladić dětem bonbóny**. Pak tam byla i řada faktických chyb. Mladić nebyl přeložen do Kninu jako nadporučík, ale jako plukovník. Měl za úkol navrátit bojeschopnost 9. sboru, oslabeného dezercemi Chorvatů, Slovinců, Albánců, Muslimů, a zastavit pronikání chorvatských paravojenských jednotek, které vyháněly, někde i zabíjely, srbské obyvatele Kninské Krajiny. Nebydlel „ve své vile" v bělehradské diplomatické čtvrti Košutnjak, za velitele bosenskosrbské armády ho zvolil bosenskosrbský parlament 12. května 1992 v Banja Luce, ne Milošević. (Mladićova) dcera Ana dost dobře nemohla osobně s otcem mluvit před sebevraždou (24. dubna 1994), protože generál byl na frontě, když Američané dali dohromady bosenské Chorvaty a Muslimy, kteří se nenáviděli a surově do té doby proti sobě bojovali (hlavně v 1993, kdy ještě mudžaheddinové uřezávali nejen srbským, ale i chorvatským zajatcům hlavy). Po březnové (1994) dohodě Muslimů a Chorvatů, tito zahájili protisrbskou ofenzivu, se záplavou zbraní, dodaných Muslimům i Chorvatům.

Otázka „největšího masakru civilistů v Evropě od konce druhé světové války" v Srebrenici, není tak jasná, jak ji goebbelsovská propaganda Západu i domácích médií šíří. Mladić uváděl v bojích kolem Srebrenici 1200 padlých Srbů a 2000 Muslimů. Západní informace uvádějí jen „popravené Muslimy". Západ se nediví, že přes 3000 údajně zavražděných Muslimů v 1995 se účastnilo voleb v 1996. PRÁVU zcela chybí realizace moudrého latinského rčení, že se má slyšet i ta druhá strana („Audiatur et altera pars").

Česká televize ukazuje četné náhrobky Muslimů, ale neukazuje ty srbských obětí. Byly na obou stranách, jenže válku začali bosensko-hercegovští Muslimové a Chorvati svou násilnou secesí, včetně likvidací srbských vesnic kolem Srebrenici. S Mladićem i jeho synem Darkem se osobně dobře znám. O generálovi mi vyšla i kniha (*Hovory s generálem Mladićem*, 2010). **O svém odchodu do Haagu mi generál řekl, že se tam dostaví, jakmile se tam dostaví američtí generálové z Vietnamu.** Zaujatost Tribunálu v Haagu (ICTY) je až trapná. Britský novinář **J. Laughland** o něm napsal: ***„Mezinárodní trestní tribunál – Darebácký soud se zmanipulovanými pravidly"*** (The Times, 17. 6. 1999)."

Soudní proces zahájen

V Haagu začal neprodleně soudní proces. Mladić se bude zodpovídat v 11 bodech obžaloby, která ho viní ze spáchání nejvážnějších zločinů proti lidskosti a genocidy. Jeho jednotce Mezinárodní soudní tribunál pro bývalou Jugoslávii (ICTY) přičítá zodpovědnost za masakr nesrbského obyvatelstva v Srebrenici, při němž údajně zemřelo téměř osm tisíc lidí.

Odpověď na otázku, zda se cítí vinen nebo nevinen, mohl zodpovědět hned nebo si nechat 30 dní na rozmyšlenou. Podle posledních zpráv si Mladić vybral druhou možnost.

Bosenskosrbský generál předstoupil před soud, i přesto, že se mu v minulých dnech zhoršil zdravotní stav a musel být převezen z cely do vězeňské nemocnice v Haagu.

Podle jeho advokáta **Aleksandra Aleksiće** Mladić prodělal na útěku mrtvici, v jejímž důsledku mu ochrnula levá ruka, a před dvěma lety se v Bělehradu léčil na rakovinu. Dnešní stav je prý důsledkem léta zanedbávané péče.

Západ nepřímo podezříval Bělehrad z toho, že není příliš ochoten hledaného generála vydat. Část srbské veřejnosti totiž dodnes Mladiće obdivuje a považuje jej za válečného hrdinu.

O tom svědčí i masové protesty, které krátce po Mladićově zadržení zorganizovala opoziční Srbská radikální strana (SRS), jež se nikdy sympatiemi k bývalému generálovi netajila. Protestů v Bělehradě se podle odhadů zúčastnilo až deset tisíc lidí.

O vydání Mladiće haagskému tribunálu rozhodl bělehradský soud. Mladićův advokát se sice proti rozhodnutí odvolal, ale soud jeho žádost zamítl.

Vydírání začíná

Zpravodajka Evropského parlamentu pro Kosovo a Metohiji Ulrike Lunaček prohlásila, že zatčením a vydáním Ratka Mladiće Srbsko nesplnilo ještě všechny podmínky pro získání statusu kandidáta pro členství v EU a že na této cestě bude muset udělat mnohem více.

„Rozvíjení dobrých vztahů se sousedním nezávislým Kosovem bude také důležité," řekla Lunaček a dodala, že zatčení Mladiće bylo „nezbytným a dlouho očekávaným krokem, avšak tím se Srbsko nesmí uspokojit, jestliže chce status kandidáta získat."

Dále pak prohlásila, že pro získání statusu kandidáta, „což je možné pouze v případě pokroku v dialogu Kosova a Srbska".

Většina představitelů Evropského parlamentu, dle jejích slov, zastává názor, že ani status Kosova, ani jeho rozdělení nemohou být tématem v dialogu Bělehradu a Prištiny.

Shrnuto, pokud Srbsko neustoupí a nepodřídí se ve všech směrech nátlaku EU a NATO, má smůlu a nadále bude pod tlakem těchto institucí, tak jako doposud.

Fiktivní genocida ve Srebrenici

Podle materiálu Andy Wilcoxsona

Andy Wilcoxson je komentátor, zpravodaj a vědec-badatel organizace Slobodan Milosevic Freedom Center The Hague. Američan Andy Wilcoxson své zpravodajství a komentáře o aktuálním dění při procesech v Haagu pravidelně zveřejňuje na své internetové stránce. Píše mj.:

„Veřejnost byla svedena k mylnému přesvědčení, že bosenští Srbové v červenci 1995 zmasakrovali 8000 bosensko-muslimských civilistů při zvrácené genocidní kampani v bosenském městě Srebrenici, avšak dokumenty nalezené v archivech tribunálu OSN pro válečné zločiny v Haagu tato tvrzení vážným způsobem zpochybňují.

Tato tvrzení účelově prosazují nejen média, ale i Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, který v roce 2005 uvádí téměř 8000 civilistů hromadně zavražděných v Srebrenici. Společně pak s Mezinárodním tribunálem pro válečné zločiny označuje tyto akce za genocidu. Zastánci genocidy se snaží klást na stejnou úroveň Srebrenici s holocaustem. A tak cynicky zneužít holocaust a obejít fakt, že v inkriminované době se jednalo v Bosně o regulérní střetnutí ozbrojených sil. Na obou stranách. Podle samotného verdiktu haagského tribunálu v procesu s Naserem Oričem je potvrzeno, že se v letech vedoucím k Srebrenici bosensko-muslimští vojáci společně s muslimskými civilisty ze Srebrenice podíleli na vypalování a vydrancování srbských vesnic okolo Srebrenice a že fyzicky týrali a i zabili srbské vězně. Necelé dva týdny před Srebrenicí napadli Muslimové z tzv. bezpečné zóny OSN Srebrenica srbskou vesnici Višnjicu, vypálili domy, zabili hospodářská zvířata a donutili srbské civilisty, aby si útěkem zachránili životy.

Nikdo nepopírá, že byl spáchán zločin. Bývalý srbský prezident Slobodan Milošević popsal to, co se stalo, jako „šílený zločin", a bývalý bosenskosrbský prezident Radovan Karadžić prohlásil, že bosenští Srbové zabili tisíce bosenských Muslimů. Nicméně tvrzení, že oběťmi byli především civilisté, a že to zabíjení představovalo zločin genocidy, je absurdní. Naprostá většina srebrenických obětí byli muži ve vojenském věku, příslušníci Armády Bosny a Hercegoviny, což bylo doloženo jejich služebními záznamy, jak Karadžić prohlásil.

Ve skutečnosti nikdo neví, kolik lidí ze Srebrenice bylo popraveno, zemřelo v boji a kolik zemřelo následkem vedlejších ztrát, ale víme, že většina těchto obětí, navzdory tomu, co je nám (i našimi médii) tvrzeno, byla členy vojenského personálu a nikoli civilistů.

Genocida má svoji „definici". Neznamená to, že pokud byl spáchán zločin, jedná se automaticky o zločin genocidy.

Pravda o tom, co se stalo v Srebrenici, nebyla nikým stanovena. Haagský tribunál byl užitečný v tom, že veřejnosti dával k dispozici důkazy, avšak jeho zaujatá a zlovolná interpretace těchto důkazů vůbec ničemu nepomohla. Připevněním nálepky „genocida" tribunál podkopal ochotu provádět další vyšetřování a stanovit podíl válčících stran na masakru.

Haagský tribunál dospěl k soudnímu rozhodnutí o „genocidě" ve Srebrenici bez dostatečných důkazů, které by to podporovaly. Ve Srebrenici se něco stalo, ale **rozhodně neexistuje žádný důkaz, který by naznačoval, že šlo o genocidu.** Bohužel, se ani nikdy nedozvíme celou pravdu, protože tento tribunál účinně zabil ochotu k jakémukoli dalšímu vyšetřování. Je však možné, že to bylo od začátku v plánu."

Stanislav Hrzina

Neušlo nám

■ Makedonie: vládnoucí strana vítězem voleb

Středopravicová a konzervativní strana VMRO-DPMNE premiéra Nikoly Gruevského zvítězila v předčasných volbách, které proběhly počátkem června v Makedonii. Aby vítěz voleb sestavil stabilní vládu, bude potřebovat silného koaličního partnera, shodují se komentátoři.

■ Ohledy haagského tribunálu

Je až nápadné, že zejména hodně Srbů bylo „haagským tribunálem" označeno za vinné, takže byli odsouzeni k mnohaletým vězením. Tak bývalá prezidentka Bosenskosrbské republiky Biljana Plavšićová byla odsouzena na 11 let vězení, Momčilo Krajišnik, člen tříčlenného prezidentství, dostal trest 20 let vězení, politik Duško Tadić, srbský politik v Bosně, rovněž 20 let vězení. Naproti tomu bylo odsouzeno málo bosenských Muslimů a kosovských Albánců. Kosovskému vládnímu činiteli Hašimu Taćimu jsou nesměle vytýkány obchody lidskými orgány a vojenské zločiny. (Lš)

■ Moldavsko neuzná Kosovo

Moldavsko neuznalo a neuzná Kosovo jako nezávislý stát, prohlásil úřadující prezident Moldavska a předseda parlamentu Marian Lupu na tiskové konferenci, kterou uspořádal po svém návratu z Varšavy, kde se zúčastnil summitu prezidentů středoevropských zemí.

■ Slovinci odmítli důchodovou „reformu"

Červnové referendum ve Slovinsku podle předběžných výsledků a podle očekávání vyznělo v neprospěch prodloužení věku pro odchod do důchodu, který navrhuje vláda.

V rámci referenda se voliči měli vyjádřit rovněž k zákonům o potírání práce na černo a k otevření archivů tzv. komunistické tajné služby. Průzkumy odhadovaly, že většina odpoví záporně na všechny tři otázky.

Podle slovinských médií může zamítnutí předložených návrhů vést k pádu kabinetu levého středu Boruta Pahora a k předčasným volbám. Bývalá vzorová „východní" země, která v roce 2007 jako první přijala euro, se nachází v hluboké hospodářské a politické krizi.

■ NATO se bálo Mladiće zatknout samo

Podle bývalého nizozemského ministra obrany Jorise Voorhoevea se NATO po skončení bojů v bývalé Jugoslávii obávalo provést vlastní akci k zatčení Ratka Mladiće, protože by to prý mohlo ohrozit celý mírový proces na Balkáně. Voorhoeve to prohlásil pro nizozemský deník de Volkskrant.

Voorhoeve později musel převzít politickou odpovědnost za pochybení nizozemských vojáků v bosenských mírových silách OSN. K hlavním chybám patří vydání tzv. bezpečné zóny Srebrenica bez boje.

■ A kdo další?

Chorvatská média dopadení Mladiće vítají, ptají se ale, kdy dojde na jeho chorvatský protějšek.

„Nyní je na řadě Goran Hadžić," zdůrazňuje deník Vjesnik s narážkou na představitele chorvatských Srbů, který je poslední významnou osobou, po níž ICTY dosud marně pátrá. Hadžić je podezřelý z válečných zločinů, jichž se údajně dopustil za války v Chorvatsku v letech 1991 až 1995.

■ Srbsko chce do EU, ale neustoupí Kosovu

Srbsko se chce stát členem Evropské unie, avšak ne za cenu zásadních ústupků ohledně své bývalé autonomní oblasti Kosovo. V Bratislavě to po jednání se svými slovenským protějškem Mikulášem Dzurindou naznačil srbský ministr zahraničních věcí Vuk Jeremić.

■ Brusel dal Chorvatsku zelenou

Chorvatsko má velkou šanci stát se 28. členským státem EU. Evropská komise se totiž obrátila na Radu EU s doporučením, aby uzavřela jednání ve zbývajících kapitolách. Pokud se nestane nic neočekávaného, Záhřeb by mohl do EU vstoupit již za dva roky – v polovině roku 2013.

Tuto stránku, která je věnována zpravidla problematice jižních slovanských národů, řídí a rediguje Stanislav Hrzina.

Josef Hora stále s námi

Sto dvacet let uplynulo od narození Josefa Hory a stále je s námi. Patří do plejády těch NEJ. Nebyl prominentem v obchodním ani politickém smyslu.

Patří do plejády klasiků, to jest tvůrců děl trvalé hodnoty, všestranně uznávaných umělců a vědců. I jeho překlady patří do klasiky, zejména Puškinův Evžen Oněgin, Jesenin, Pasternak.

V osmdesátých letech se na knižním trhu objevila Horova úpěnlivá prosba **Šetřte láskou!** v názvu výboru z jeho veršů podle zde zařazené stejnojmenné básně (1984). Zcela nedávno jsem v antikvariátu koupila knížku v hedvábné vazbě: výbor **Kniha domova** – Památce F. X. Šaldy, IV. svazek Díla Josefa Hory, vydaný 1954. V úctyhodné edici vyšel v roce 2002 výbor **Hudba ticha**. Z charakteristiky výboru cituji:

„Josef Hora, vedle Nerudy a Mikuláška jeden z výrazně mužných českých básníků... dospěl k mélickým (týká se melodie – J. V.) a zduchovnělým veršům nezaměnitelné ražby, již nelze nazvat jinak než náš výbor – Hudba ticha."

Nejsem si však jista, kolik onoho ticha je například ve verších *„Vybírali jsme si básníky/ pro lásku, pro život, pro zoufalství"?!*

Naopak melodicky a mimořádně zduchovněle mi zní – ve výboru nezařazený – například **Zpěv rodné zemi,** jako tolik potřebné zvýraznění povědomí o trvalé sounáležitosti s rodnou zemí. Ve sbírce není – pochopitelně – ani poslední Horova báseň **Den**, ač její „ražba" signalizuje ticho po urputných bojích v květnových dnech 1945. Proto i na přední straně připomínáme tuto báseň z žulového památníku v severočeské obci **Mrázová** pod znakem Československa a datací historicky bolestně závažnou 1939–1945: *„Dni světlý, v němž se vyplnilo/ o čem jsme snili po šest let!"*

Jana Vacková

Kresba František Doubek

Pozdravy in memoriam

Tradicí se staly pozdravy žáků škol z Podřipska, kteří každoročně soutěží o nejlepší literární díla a jejich přednes, vždy na podzim na nádvoří rodného domu Josefa Hory v Dobříni u Roudnice nad Labem. Na jaře se konají literárně hudební podvečery věnované odkazu místního rodáka ve slavnostním sále v Roudnici na radnici nebo v galerii – letos k 120. výročí básníkova narození již 9. června 2011...

Mimořádnou akcí Unie českých spisovatelů bylo už v roce 2006 první udílení literárních cen v obci Mrázová u Teplé na Mariánskolázeňsku před památníkem J. Hory s jeho básní DEN. Občané tehdy s vděčností přijali slova K. Sýse: „Je zázrak, že pomník u vás vydržel tak dlouho. Děkujeme vám, že jste si nenechali předělat historii."

Pozdravením Josefa Hory bylo i naše vyhledání prvního zveřejnění jeho poslední básně ve Středisku literárněvědných informací AV ČR – Ústav pro českou literaturu. Ve Středisku mi rádi předali i kopii textu Josefa Trägra (1904–1971), českého divadelního kritika, publicisty, který byl pod názvem *Poslední pozdrav Josefa Hory* uveřejněn ve Svobodném slově 9. května 1946. Citujeme z něj:

„Bylo to 13. května, kdy se na stránkách Svobodného slova objevila báseň Josefa Hory, nazvaná Den. Básník a vlastenec, stojící nad nepřekonatelnou propastí smrti, tu naposled vyzpíval svou radost z osvobození rodné země, jíž věnoval svůj slavný Zpěv, posilující národ v době nejtěžší. Jak nešťastné bylo pro českou kulturu, že ztratila Josefa Horu, ale jak šťastné bylo přitom pro básníka samého, že se jeho osud, tak géniem požehnaný, naplnil až ve chvíli, kdy se Československo probudilo k novému, svobodnému, demokratickému životu. Hora-člověk odešel, zanechav dílo nesmrtelné..."

(Vac)

Zřejmě ojedinělý památník, věnovaný Horově básni Den, nacházející se v severočeské obci Mrázová. Prosíme čtenáře prominout jeho prachšpatnou kvalitu – lepší snímek jsme neměli k dispozici...

(red.)

Tečka za starými pověstmi

Českou kulturu překvapivě výborně reprezentovalo Národní muzeum aktuální výstavou **Staré pověsti české**. Zahájením výstavy v roce 2010 a ukončením 7. července muzeum nabídlo veřejnosti uctění 160. výročí narození Aloise Jiráska (23. 8. 1851 v Hronově).

Výstava mohla nést název například do Čech až z konce světa, ale autoři nemohli tušit velký zájem cizinců a oprávněnost takové reklamy. Nelze je ani podezírat, že pracovali s romantickým zaujetím v duchu vyprávění A. Jiráska V cizích službách.

(Vac)

Maraton Puškinova památníku

Jak jsme se už stručně zmínili v minulém čísle, dvě stovky žáků a studentů z pětadvaceti škol v ČR – vítězů krajských kol a jejich učitelé měli možnost na soutěžní přehlídce 45. ročníku Ars Poetica znovu využít pohostinství Ruského střediska vědy a kultury v Praze (6. května), kde jsou výborné prostorové a technické podmínky.

Zažili jsme zde maraton jednačtyřiceti vystoupení jednotlivců a zejména kolektivů. Nejpočetnější skupinou aktérů bylo devatenáctičlenné „studio" gymnazistů z Uničova – chlapci a dívky v dobových kostýmech, cylindrech, s hůlkami, vějíři v úctyhodně vážném „nasazení" zahráli příběh Evžena Oněgina a Taťjany . Skupina sedmi „základáků" z Nového Jičína si k výborně nastudované Puškinově hříčce Sněhová koule („kolobok") přivezla vlastnoručně vyrobené kulisy zasluhující pochvalu hosta – Marie Zábranské, malířky a medailérky: „Není divu, jste z kraje tří vynikajících malířů" – jejich učitelka dokonce následně písemně poděkovala za projev uznání, jenž ve škole a v rodinách vzbudil radostný ohlas...

Překvapením na 45. ročníku byl nápadně častý výběr soutěžních vystoupení interpretujících ukázky z tvorby věhlasného klasika dětské literatury Sergeje Michalkova (12. 3. 1913 – 22. 8. 2009), básníka, prozaika, dramatika, veřejného činitele, jednoho z pěti nejvydávanějších spisovatelů píšících pro děti na světě, nositele mnoha cen, s nadšením vítaného na 33. přehlídce Puškinova památníku v Brně (1999), kde byl nesmírně potěšen, tehdy jako šestaosmdesátiletý – ukázkami z jeho tvorby v originále. Letos soutěžící omladina velmi ukázněně vyslechla řadu důležitých projevů, nakonec i pozdravný dopis zaslaný synem Sergeje Michalkova Nikitou Sergejevičem, jenž převzal po otci – jsa zvolen – funkci prezidenta významné nadace Rossijskij fond kultury, jež spolu s nadací Fond russkij mir vešla u nás ve známost jako sponzor celého puškinského dění. Kulturní veřejnost i u nás ví, že Puškin je pro Rusy všechno, že Puškin je duchovní síla Ruska. A tak soutěžící, respektive vítězové Puškinova památníku, byli obdarováni, pohoštění v Křišťálovém sále a znovu se vrátili do velkého sálu a dostali předposlední dar: špičkový soubor z Vologdy jako součást delegace do RSVK, vše díky nadacím, který představil na scéně taneční, pěveckou a filmovou úpravu Dopisů z války.

Posledním dárkem obšťastnil všechny J. Klapka sdělením, že do konce tohoto roku bude na nedalekém Puškinově náměstí v Praze 6 odhalen Puškinův pomník. Byl zde přítomen i jeho autor moskevský sochař Mistr Fronguljan, původem Armén, autor památníků A. S. Puškina ve světě, autor pomníku Bulata Okudžavy v Moskvě.

Akce proběhla pod záštitou našich vrcholných institucí a organizací, s pomocí a vystoupením velvyslance Ruské federace v ČR a ředitele Ruského střediska vědy a kultury – všem včetně žactvu a pedagogům poděkoval Jiří Klapka a za nadace z RF Olga Buckaja, dříve vedoucí oddělení kultury v RSVK. **Jana Vacková**

Stránku kultury řídí, rukopisy připravila a redigovala Jana Vacková.

Setkávání se slovanskou poezií: Čechy

Josef Hora, národní umělec (8. července 1891 v Dobříni u Roudnice nad Labem – 21. června 1945 v Praze), český básník, literární kritik, překladatel a publicista, programový mluvčí české proletářské a expresionistické poezie od r. 1921, básník výrazných společenských a sociálních výzev, historických a mravních vizí. Sbírky: *Srdce a vřava světa, Bouřlivé jaro, Struny ve větru, Tonoucí stíny, Dvě minuty ticha, Máchovské variace, Domov, Jan Houslista, Zápisky z nemoci, Život a dílo básníka Aneliho*. Romány: *Hladový rok* a *Dech na skle*. Slavný *Zpěv rodné zemi* má v autorově rukopisu datum 6. a 7. dubna 1938, vyšel téhož roku... básnická skladba zůstává posilou v těžké době...

Zpěv rodné zemi (úryvky)

Země, země, stokrát pokoušená,
kolikrát
vídala jsi cizí ruce z věna
tvého lidu cáry rvát!
Krev a slzy tekly po tvé skráni,
mlčel hlas božího slitování,
a jen smrt a jenom hlad
sily zrno do tvých lad.

Věčný hřbitove,
věčná kolébko, v tmách zavěšená,
z jámy morové
stokrát k slunci rozkvetla jsi zas
jako žena
plná krás,
tisíckrát jsi počala a nesla
děti na klíně a v polích klas.
Vidím tě, loď, úder tvého vesla,
kterak staletími veze nás.

Modrou legendou jsi kvetla, země,
pod mým rodným krajem prostřed Čech.
Hora Říp se skláněla tam ke mně
jako matčin prs a sladký vzdech.
Jak polibek na ústech
chutnala jsi po ovoci sadů,
v stínu hájů, v světle vinohradů.

Kolikrát
rozkvetla jsi rádlem rodných lánů,
zpěvem jitřních kohoutů v svých zdech,
tancem žen ve vůni tymiánu,
závratí a láskou v dívčích snech.
Rody jdou
přes tvá pole, obtěžkaná prací,
do dílen, v nichž syčí kujný kov.
V dětský smích, v zpěv mlýnských kol

se ztrácí
vyhaslý hlas mrtvých, nářek vdov.

Kolikrát
otevřena dokořán,
pod kopyty armád jsi se chvěla!
Zastíněna meči ze všech stran,
jako rána, krvavá jsi zela.

Kolikrát
pospíchali muži od svých brázd
šturmovat a s okovanou zbrojí
bránit vlast! Jako včely v pohněvaném roji
proti kříži kříž a s mečem ohnivým
nesli do ciziny plameny a dým.

Kolikrát
krutí k sobě, bratr bratra bili,
rozděleni evangeliem.
Ve tvých hvozdech lační vlci vyli,
o plášť chudiny se rval tvůj sněm.

Tehdá Antikrist v svém pyšném chvostu
tebou šel jak po služebném mostu
léta, staletí.
Ty však, znovu rodíc ve svém hloží
pokorné a vzdorné děti boží,
pučela jsi v novém okvětí,
v sladký jazyk domoviny,
prší jak modrojas
nad vrchy a nad roviny.

Celá v nás,
stokrát k slunci rozkvetla jsi zas,
zraješ k ránu rádlem plodných lánů,
tancem žen ve vůni tymiánu,
modlitbou, jež se rtů uniká mi
jako pramen pod horami,
hudbou snivců, symfonií žalu
nad hrobkami žebráků a králů,
písmem moudrých, zasednuvších v radu,
melancholií mlh v listopadu,
krokem vojsk, jež putovala světem
k tvému jaru s biblí, kulometem,
kovem měst a robotnickým dnem.

A tak jdem
mrtví, živí, nezrození,
nekonečné pokolení,
z bouřných mraků nad světem
stoupáš s námi, ostrov štěstí,
nekonečný život náš,
na němž je nám růst i kvésti,
držet stráž.

(In Tisíc let české poezie, Československý spisovatel v Praze, 1974)

(Vac)

HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE

Oživil českou minulost

Před 160 lety se narodil Alois Jirásek

Dílo spisovatele a dramatika, tvůrce našeho realistického románu Aloise Jiráska je vskutku podivuhodné jak obsahem, tak rozsahem. Najdeme v něm básně, povídky, novely i fejetony, črty a vzpomínkové statě, jež psal na okraj velkých prací a které byly vyvolány potřebou dne.

Alois Jirásek se narodil 23. srpna 1851 v Hronově u Náchoda. Od roku 1874 vyučoval na litomyšlském gymnáziu. Právě tady začíná první období jeho umělecké dráhy.

Litomyšl se mu záhy stává inspirací k novelám, vyšlým roku 1890 pod souhrnným názvem *Maloměstské historie*. V nich především ve *Filozofské historii* s motivem ohlasu revolučního děje roku 1848 na malém městě dosáhl výrazné umělecké působivosti. Připravil si tím cestu ke hledání kvalitativně lepší podoby historického románu, upouštějícího od romantizující tradice a opírajícího se o realistické vylíčení.

Objevuje se to v jeho titulech jako například *Na dvoře vévodském, Poklad, V cizích službách*, a hlavně v románu *Psohlavci* (1884). Obraz boje Chodů za svá práva proti cizácké šlechtě zaujal v naší klasické literatuře místo jednoho z jejích pilířů.

V roce 1888 se Jirásek rozloučil s Litomyšlí a přichází s rodinou do Prahy. Nový profesor gymnázia v Žitné ulici, už známý spisovatel, se konečně ocitá ve městě, kde bylo epicentrum národního dění. Bohaté knihovny a archivy i mnohotvárný kulturní život. Dostává se do styku s divadelním prostředím, podněcujícím k tvorbě pro scénu. Vznikají mimo jiné hry z venkovského prostředí *Vojnarka* a *Otec*, husitská trilogie *Jan Hus, Jan Žižka, Jan Roháč*, nebo jedna z našich nejhranějších a nejznámějších her *Lucerna*.

Pobyt v královském hlavním městě Jirásek přerušoval letními návraty do rodného kraje, cestami po českých zemích a na Slovensko. Při nich se seznamoval i s místy historických událostí, majících vstoupit do jeho nových děl. Do děl, jimiž mínil přiblížit celé epochy národních dějin. Bylo to v první řadě samozřejmě husitství. Tomuto revolučnímu hnutí věnoval třídílné skladby *Mezi proudy, Bratrstvo* a romány *Proti všem* a *Husitský král*. Druhým stěžejním tématem je mu národní obrození. Plastický výjev tohoto procesu se všemi evropskými a domácími událostmi uložil do pětidílného cyklu *F. L. Věk*. Obrození na venkově věnoval ještě čtyřsvazkovou kroniku *U nás*.

Po těchto rozsáhlých freskách, zrealizovaných převážně v letech 1888-1908, se Jirásek navrátil do časů po Bílé hoře románem *Temno*, aby podal hloubku úpadku, do něhož se dostal český národ. Román se objevil uprostřed první světové války jako varování, ale zároveň jako povzbuzení proti malověrnosti. Rozhodovalo se zásadně o příštích osudech Čechů a Slováků.

Alois Jirásek by musel popřít vše, co doposud vykonal, a proto bylo jen pochopitelné, že se vahou své osobnosti zapojil do akcí vedoucích k obnovení národní a státní samostatnosti. Je prvním z těch, kteří v květnu 1917 podepsali Manifest českých spisovatelů, vydaný u příležitosti návratu Českého poslaneckého svazu do poprvé za války svolané vídeňské Říšské rady. Dvě stě dvacet dva podepsaných vyzývalo poslance, aby byli „pravdivými mluvčími svého národa“ a zastali se „českých práv a českých požadavků způsobem nejrozhodnějším“, protože ta „práva národa československého nabývají nové posily a nového důrazu dosavadním průběhem světové války, za níž se dostává Evropě nového demokratického vzezření“.

Zapomenuta nemůže být ani Jiráskova účast na tzv. Národní přísaze a oslavách 50. výročí položení základního kamene Národního divadla v dubnu a květnu 1918. Od července téhož roku přijímá členství v Národním výboru, jehož předsednictvo vydalo 28. 10. zákon o suverénním československém státu. Po změně tohoto orgánu domácího odboje do podoby revolučního Národního shromáždění ČSR

se stává poslancem. Úvahy o případné prezidentské kandidatuře Jirásek odmítá. Působil ještě v Senátu Národního shromáždění (1920-25) za Čs. národně demokratickou stranu.

Alois Jirásek zemřel 12. 3. 1930 v Praze. Je pochován na hronovském hřbitově. Jeho knihy, burcující vlastenecké a slovanské sebevědomí, náležely ve dvacátém století mezi ty, k nimž se národ uchyloval za dob nejtěžších a nejtragičtějších. I pro dnešek nám dávají dost poučení.

Sám Alois Jirásek nejlépe vyjádřil své životní krédo: „Snažil jsem se oživit naši minulost, přiblížit k jasnějšímu názoru a porozumění. Nečinil jsem tak jako snílek, který má oči jen do minulosti obráceny a nedbá těžkého zápasu svého národa v době nynější. Právě proto, že jsem celou duší prožíval ten boj, cítil jsem, že také třeba pohlédnout do naší minulosti, neboť dnešku plně neporozumí, kdo nezná včerejška.“

Vladimír Mlejnecký

Žádná stopa po „rudé složce“

Ruská kniha Stalin – osud a strategie vylučuje, že by se prezident Beneš podílel na tragickém osudu sovětského maršála Michaila Tuchačevského, jak se v Československu psávalo. Autoři zmíněného díla – ruský historik Svjatoslav Rybas a jeho dcera Jekatěrina Rybasová – uvádějí v druhém svazku své knihy, že sice čs. prezident informoval sovětského velvyslance Alexandrovského (s. 133) o faktech, které mu byly ohledně Tuchačevského podsunuty z Německa, ale to už byl moskevský proces s maršálem na jaře 1937 v proudu a v jeho průběhu nebyla dokumentace, kterou ruští autoři nazývají „rudou složkou“ (krasnaja papka) vůbec vzpomínána (s. 135). Ostatně tato „rudá složka“ podle obou autorů „nebyla v archivech SSSR nalezena“, což už dříve uváděl i jiný ruský historik Vladimír Karpov ve své knize Generalissimus. Maršál byl popraven v červnu 1937.

O knize Stalin – osud a strategie jsme informovali už v minulém čísle, jméno spoluautorky jsme neuvedli. Nyní, kdy se nám laskavostí spoluautorů ruská kniha dostala do rukou, chybu napravujeme.

Svjatoslav Rybas a jeho dcera osudy prezidenta Beneše aktuálně studují a do české verze svého díla, o čemž jsme také referovali, připravují i zvláštní kapitolu na téma Beneš a Stalin.

• • •

Autoři ve své knize mj. připomínají, že před 70 lety – 4. července 1941 – Hitler na schůzi s nacistickými veliteli v běloruském Borisově rozhodl „o úplném zničení Moskvy včetně jejích obyvatel. Město by mělo být zatopeno.“

(zh)

Případ „Praga“

Z análů česko-ruské historie

Dnes zveřejňujeme druhý pohled na působení ruské politické emigrace v naší zemi. Časově opět jde, jak jsme již psali v minulém čísle, ve směru „hodinových ručiček“. Historie ruské emigrace skutečně nezačala až rokem 1917 a následujícími léty, jak se nám to snažila zcela účelově opět předvést Česká televize na svém 2. programu dne 6. června večer v pořadu zvaném Jiní Rusové. red.

V polovině roku 1908 zaregistrovalo byro „H“ rakouské policie, zabývající se kontrašpionáží, stejně jako VI. oddělení ruské ochranky (ruské tajné státní policie), zvýšený ilegální přechod mezi ruským záborem Polska (království) i v rámci Haliče, kde žila početná část ruské politické emigrace.

Ochranka, tato nejvýkonnější tajná služba v rámci Evropy, měla díky své rozšířené síti agentur ve Francii, Německu, Rakousku, i v Švýcarsku poměrně jasno: „někde“ se chystá ilegální sjezd. Otázka po revolučním roce 1905 (až 1907) zněla „KDY“, „KDO“ a „KDE“.

Opozičních skupin, od monarchistických až po krajně revoluční, bylo v Evropě tolik, že rozsáhlý informační aparát Ochranky, byť obrovský a výkonný, nemohl podchytit všechny aktivity emigrace. Nemluvě o faktu, že po revoluci 1905-1907 existovala nejen emigrace ruská, ale i ukrajinská, polská, litevská, estonská, lotyšská, finská a další.

Po revolučním období 1905-1907 bylo také u nás v Čechách a Rakousku zapotřebí, podobně jako v německé či ruské sociální demokracii, vyřešit základní otázku – „kudy dál?“ Zatímco německá sociální demokracie a složky dalších sociálně demokratických stran musely zvážit další orientaci, stranou, o kterou bylo potřeba bojovat, byla i Sociální demokracie Království polského a Litvy (SDKPaL).

Počet jejího členstva nebyl veliký, hrůzu však v policejních kruzích působil její intelektuální potenciál. Nemluvě o skutečnosti, že řada jejích předních činitelů byla zároveň členy a reprezentanty dalších evropských socialistických stran (R. Luxemburgová, J. Marchlewski, Leo Tyszko, K. Radek atd.). Pro tuto stranu bylo nutné vyřešit kompetenční vztahy, základní koncepci dalšího pokračujícího boje proti ruské monarchii, ale i dalším režimům, především rakouské monarchii atd. Představitelé strany se proto rozhodli uspořádat v zahraničí sjezd. Vzhledem k různým okolnostem nebyla západní Evropa jako místo chystaného jednání reálná. Vzhledem k možnostem komunikace se však jevila jako ideální místo česká Praha – nejen kvůli dobrým stykům zdejší sociální demokracie s jejími evropskými kolegy, ale i díky tomu, že delegáti ze západní Evropy, ale především z Ruska, nemuseli zmáhat obrovské vzdálenosti. V polovině roku 1908 byly proto navázány – ohledně chystaného ilegálního sjezdu – první kontakty s českou sociální demokracií.

Česká sociální demokracie, ačkoliv neměla větší zkušenosti s ilegální prací, pověřila organizačního činitele Fr. Havlenu přípravou „zázemí“. Každému ovšem bylo jasné, že rakouská policie má svá „čidla“ všude – totální konspirace nebyla proto možná.

Rozhodnutí znělo: ubytování pro většinu delegátů v rámci Lidového domu, u některých pak soukromé byty (bylo jich šest), stravování v Lidovém domě, zajištění příjezdu na nádraží Fr. Josefa (dnešní Masarykovo) a doprava do místa bydliště. V okamžiku, kdy se sjezd uskutečnil proti předpokladům Ochranky ne ve varšavském předměstí PRAGA, ale v Praze české, nemohla carská Ochranka zasáhnout. Bylo to mimo její kompetence.

Vzácná, ubíhajícím časem poznamenaná fotografie z roku 1910 zachytila tehdejší podobu pražského Lidového domu *Snímek: archiv autora*

Materiály pražského policejního prezidia uvádějí jednoznačný fakt: rakouské orgány o sjezdu věděly, avšak vzhledem k politické situaci nebyl prý důvod zasahovat. Rusko bylo příštím protivníkem rakousko-uherské monarchie, a bylo to obecně známo. Byť k Lidovému domu posílalo pražské policejní prezidium své agenty, nijak se nevměšovali do událostí, běžné informace o pohybu delegátů se týkaly maximálně čtyř lidí.

Sezení v Lidovém domě, i díky organizaci české sociální demokracie, bylo klasickou ukázkou konspirační práce, včetně „vypouštění do ulic“ falešných delegátů. Sjezd sám probíhal v Lidovém domě za přísných bezpečnostních opatření české sociální demokracie.

Smyslem sjezdu bylo stanovení dalších priorit strany. V ruské, bulharské, finské sociální demokracii byly diskuse o budoucí orientaci na každodenním pořádku. Polská sociální demokracie v Praze potvrdila dvě linie (Luxemburgová, Tyszko, Leder souhlasili s postupem německé sociální demokracie, to znamená parlamentní formou), druhá skupina (K. Radek, J. Marchlewski a další) souhlasila s cestou, kterou opět v Lidovém domě potvrdila v r. 1912 Leninova cesta „totální destrukce stávajícího systému“. Zatímco Luxemburgová, Tyszko a Liebknecht byli k Leninovu názoru skeptičtí, skončili jako oběti německých freikorpsů, většina delegátů pražského sezení emigrantů, tehdejšího carského Ruska, po Říjnu pomáhala vytvářet socialistický stát v SSSR a jejich zásluhy jsou nepřehlédnutelné.

Antonín Roček

Neušlo nám

■ Román z čečenské války

Román A. Gelasimova **Žízeň** (z roku 2002)pojednává o pohnutých osudech mladého ruského vojáka Kosti, z kterého čečenská válka udělala trosky. Vlast ho poslala do Čečenska a tam strčila do tanku. Když jednoho dne byl tank zasažen, jeden jeho přítel ho zachránil z hořícího stroje. Nejen Kosťu, ale i další dva vojáky. V nemocnici dali Kosťu dohromady, takže se mohl vrátit do Moskvy. Avšak jeho obličej vypadal jako syrové maso. Chudák Kosťa většinou vysedává doma, občas ho pozve sousedka, když chce, aby její synáček dostal při pohledu na Kosťu úzkost a raději šel do postele, kam dříve nechtěl.

Trochu vzrušení nastává, když jej navštíví dva kamarádi, se kterými byl kdysi v tanku. Oni vědí, že Kosťa měl kdysi krásný obličej. Všichni se dají do hledání čtvrtého, Serjoži, který je kdysi ze zničeného tanku zachránil. Jednoho dne se hledaný sám objeví. **Žízeň** je místy až strašně veselý román, který popisuje svět bez soucitu. Humor mladého Kosti není útěcha, ale zbraň. Kritikové už v roce 2002 tvrdili, že konečně vyšlo něco, co po mnoha stránkách je nové.

■ Výstava Po stopách husitů

V r. 1415 byl český reformátor Jan Hus jako kacíř upálen. Jeho jménem vznikla v Čechách revoluce, která vyústila i v několik válečných tažení. Hnutí dalo také několik sociálních idejí ještě před vznikem novověku. Dvojjazyčná výstava v němčině a češtině, která přibližuje husitské období, byla otevřena v Sudetoněmeckém domě v Mnichově do konce měsíce května 2011. Výstavu připravil kulturní referent pro české země ve spolku Adalberta Stiftera.

■ Koncentrační tábor zdrojem hudební inspirace

Londýnská skladatelka písní Katy Carrová (31) se nechala inspirovat kdysi nebezpečným útěkem Poláka Kazimierza Piechowského a jeho tří přátel z koncentračního tábora Osvětim-Březinka v r. 1942. Skladatelka složila na tento námět píseň Velitelův vůz. Čtyři vězni byli tenkrát v uniformách esesáků s puškami a ve služebním autě velitele koncentračního tábora Rudolfa Hösse. Službu konající stráž u posledního výjezdu z koncentračního tábora nechala auto přejet bez kontroly dokladů. Skladatelka Carrová navštívila Poláka v jeho vlasti, aby mu dílo předvedla. Piechowski poté řekl: „Jsem otřesen, že můj život lidi tak inspiroval. Je to překrásné,“ když skladbu Velitelův vůz slyšel poprvé.

■ Věž Nebojsa v Bělehradě otevřena

Bělehrad má od konce dubna 2011 o jednu atrakci více. U pevnosti Kalemegdan na břehu Dunaje stojící pevnostní věž Nebojsa je opět přístupná veřejnosti. Srbský prezident Boris Tadić a řecký prezident Karolos Papoulias otevřeli osmihrannou věž, postavenou Uhry v 15. století. Věž nyní bude sloužit jako muzeum. Atény se podílely částkou asi 1,4 mil. euro na renovaci.

■ Soudce z procesu s Eichmannem zemřel

Ve svých rozsudcích zůstal si Moše Landau věrný. Landau jako předsedající soudce neprominul Adolfu Eichmannovi v r. 1961, že prý je pouze „malým kolečkem“ při organizaci hromadného vraždění Židů, a že prý jen dělal, co se od něj očekávalo. Soud za předsednictví Landaua odsoudil Eichmanna k trestu smrti provazem. Landau se narodil v r. 1912 v Gdaňsku a v r. 1933 odjel do Palestiny a po založení izraelského státu zastával důležitou úlohu jako právník. Byl nejmladším soudcem Nejvyššího soudu a později se stal jeho předsedou. Landau zemřel ve věku 99 let bezprostředně před památným Dnem holocaustu. Na památném místě Yad Vašem zastával Landau po několik let funkci ve výboru, který uděluje čestný titul *Spravedlivý mezi národy*. Připomíná lidi, kteří zachránili Židy.

(Autor sloupku je **Jaroslav Liška)**

Rubriku Historie připravil a redigoval Zdeněk Hoření.

LISTÁRNA ● LISTÁRNA ● LISTÁRNA ● LISTÁRNA ● LISTÁRNA ● LISTÁRNA

Prohlášení běloruských veteránů

Každý rok s jasným sluncem a rozkvetlými sady přichází do Běloruska a spolu s ním nejhlavnější a drahý svátek pro všechny – Den vítězství.

Bělorusko, jakož i mnohé evropské státy, utrpělo od fašistického Německa silný úder. Bok po boku s antifašisty druhých zemí bojovalo více než 40 tisíc synů Běloruska. Mezi nimi byli vojáci, partyzáni, lidé v ilegalitě, kteří utekli ze zajetí. A též pokojní občané, násilně vyvezení do fašistického otroctví. Bělorusové bojovali s nepřítelem v řadách italských, belgických a českých partyzánů, byli účastníky francouzského hnutí odporu. Běloruský voják se proslavil v bitvách Velké vlastenecké války na slovenské zemi, při dobytí Berlína a osvobození Prahy. Bělorus Trifon Lukjanovič zachránil v Berlíně od smrti děvče – Němku a sám při tom zahynul. Stal se vzorem pro vybudování světoznámého památníku sovětského vojáka – osvoboditele v Treptowském parku v Berlíně. Přínos Běloruska k rozdrcení fašismu byl uznán všemi zeměmi a lidmi celého světa již v roce 1945, kdy se BSSR stala zakládajícím členem OSN.

Ve dnech oslav vítězství nad německým fašismem je nutné nyní ještě naléhavěji a s velkým pocitem odpovědnosti myslet na budoucnost.

My, veteráni Velké vlastenecké války, máme velké obavy z pokusů určitých politických sil, které se snaží zrevidovat historii, překrucovat pravdu, navždy zapomenout zkušenost společného úsilí v boji se zákeřným nepřítelem a samotnou ideu mezinárodní součinnosti i spolupráce.

Životní moudrost, zdravý rozum, historická zkušenost napovídají: nemůžeme dopustit aby extremismus a nacionalismus ovládly rozum a cit mladého pokolení. Každý člověk se musí ještě jednou zamyslet nad tím, co se děje v dnešním neklidném světě plném nových hrozeb a výzev.

My, veteráni Velké vlastenecké války, se obracíme k poslancům Evropského parlamentu s výzvou – nedopustit zrevidování poválečné reality a spojit se v úsilí na stavbě společného evropského domu na základě historické pravdy, ideálů přátelství a dobrého sousedství.

My všichni, kteří žijeme v současném světě, si musíme uvědomit, že bez účasti žádné z evropských zemí nemohou být řešeny naléhavé ekonomické problémy. Pouze odstraněním vzájemné nedůvěry a předpojatosti můžeme zachovat mír bez konfliktů, ve jménu blahobytu a rozkvětu národů.

Veteráni Velké vlastenecké války
Minsk, 2011

Pozn.: Den vítězství je v Bělorusku slaven dvakrát – 9. května a v den osvobození Minska 3. července.

Jaroslav Weber, vydavatel našeho časopisu, oslavil v květnu – jak jsme už v minulém čísle uvedli – své ctihodné devadesátiny. Na snímku – vnučka i pravnučka.

Hlas z Pardubic je i náš!

Slovanský výbor ČR a jeho prostřednictvím i naše redakce obdržely nedávno z Pardubic závěrečnou rezoluci přijatou dne 2. června tamější Okresní radou Klubu českého pohraničí. Děkujeme jejím členům – plně se ztotožňujeme se stanovisky obsaženými v uvedeném dokumentu. I my podporujeme petici Národní rady KČP, vedení organizace Vojáci proti válkám a Slovanského výboru ČR, kde je vyjádřeno odmítavé stanovisko ke snaze uzákonit tzv. třetí odboj. Podporujeme rovněž stanovisko odborů k pokračujícímu útoku vládnoucích kruhů na práva pracujících.

Odmítáme také všechny návrhy a činy bývalých sudetských Němců i jejich pomahačů, kteří lživě a licoměrně hovoří o tzv. usmíření.

Hlas z Pardubic a z dalších míst České republiky je tedy i náš!

Redakční rada Slovanské vzájemnosti

Náš žalov

V Praze zemřel 18. května ve věku 68 let po dlouhé těžké nemoci malíř **Pavel Policánský,** spoluzakladatel a dlouholetý vedoucí pracovník Výboru národní kultury. Vystudovaný architekt se od osmdesátých let věnoval převážně krajinomalbě a svými četnými obrazy oslavil zejména Český ráj. Pavlova rodná Praha a jižní Čechy si v jeho tvorbě také našly své místo. Často vystavoval v Galerii Futura.

Foto Karel Mevald

• • •

V Bratislavě zemřela 23. května ve věku 85 let novinářka, dlouholetá čtenářka a spolupracovnice Slovanské vzájemnosti **Elena Suchovská.** Ve své době dlouhá léta působila jako tajemnice Slovenského svazu novinářů a v této funkci se cílevědomě před převratem podílela na těsné spolupráci slovenské žurnalistiky s žurnalistikou českou. Aktivně se přihlásila i k myšlenkám slovanské vzájemnosti a programu Mezinárodního slovanského výboru.

Gagarin po půlstoletí

Po staletí člověk toužil odložit olověné boty zemské přitažlivosti – a ačkoli mu Země byla a zůstává laskavou matkou, bažil po poznání světů, k nimž lidé toužebně zhlíželi. Proto se v literatuře rodily pomyslné cesty na Měsíc, včetně té o baronu Prášilovi. Skutečná historie dobývání kosmu se rodila s vědecko-technickým pokrokem druhé poloviny 20. století. Nelze zapomenout na ranní rozhlasové zprávy z října 1957 oznamující vskutku zlomovou událost – umístění prvního umělého tělesa na oběžnou dráhu kolem Země. Do všelidského slovníku vstoupil výraz sputnik. Bylo jen otázkou, kdy bude následovat cesta prvního člověka. Přesto se stal 12. duben 1961 ještě silnější kosmickou výzvou. Tehdy obletěl matku Zemi první člověk – Jurij Gagarin. Toto jméno si právem připomínala letos v dubnu veškerá lidská společnost.

Dobývání kosmického prostoru pokročilo od té doby dalšími kroky. Skutečností se stala i první cesta člověka na Měsíc. Je spojena se jménem Armstrong. Zapomeňme dnes na to, že tyto obrovské úspěchy vědecko-technického výzkumu SSSR a USA byly mimo jiné součástí vojensko-technického soupeření dvou antagonistických společenských soustav – výsledky dnes přece patří celému lidstvu! K velkým jménům spojeným s těmito úspěchy patří i jméno prvního – a dosud posledního československého kosmonauta Vladimíra Remka. Je také nepopiratelnou pravdou, že Vladimír patří mezi první kosmonauty světa.

Bylo to příznačné pro atmosféru oné doby – a pro vztah SSSR k socialistickému Československu. Nebyla to náhoda, že první zahraniční cesta Jurije Gagarina vedla do ČSSR. Nebylo náhodné, že do naší tehdejší socialistické vlasti vedla i první zahraniční cesta první kosmonautky Valentiny Těreškovové. Proto nebylo náhodné ani to, že si sovětská kosmonautika našla svého prvního zahraničního kosmonauta v Československé socialistické republice. Dnes jsou tyto skutečnosti pomazávány antisovětskou nenávistí české pravice. Z Moskvy nám to připomenula i v souvislosti s Gagarinovým půlstoletím zpravodajkyně ČT Barbora Šámalová. Je to hanba!

I přes různé lži a pomluvy si také po letech rádi zpíváme s Gustavem Bromem „Dobrý den, majore Gagarine“. Hudebník, dirigent a zpěvák Brom *(i autor textu Pavel Pácl – pozn. SV)* měli pravdu – po Gagarinovi přišli další. Do kosmu dnes létají kosmonauti řady zemí. A kromě jiného – na ruských sojuzech se společně přepravují k mezinárodní kosmické stanici kosmonauti ruští a američtí. Společně tam ve stísněných podmínkách tráví dlouhé měsíce – lidsky si rozumí, komunikují, spolupracují. Dobývání kosmu pochopitelně mělo i řadu lidských obětí. Ve věku 34 let zahynul Jurij Gagarin. Byl však první, je nezapomenutelný. Jeho jméno a osobnost jsou živé i padesát let po první cestě prvního člověka kolem světa.

Václav Jumr, Praha

Kresba Renčín

Tuto stránku řídí a rediguje Miloš Prošek.

Proslov při instalování orientační tabulky ke slovanské lípě, Valašské Meziříčí dne 27. 4. 2011

Stojíme dnes u slovanské lípy, kterou naše olomoucké Vlastenecké sdružení antifašistů vysadilo již v roce 2008. Je jednou z mnoha, které již rostou na různých místech Moravy a Slezska, a to všude tam, kde krutá 2. světová válka zanechala své nesmazatelné stopy. V dnešní moderní a uspěchané době, kdy jsme se otevřeli světu v dobrém i v tom negativním, by mnozí ve světě chtěli vymazat z paměti národů vzpomínky na válku a často bez ohledu na historickou pravdu popírají svou vinu. Chtěli bychom, aby ty slovanské lípy tvarem svých listů navždy připomínaly horoucí srdce českého národa, který v průběhu staletí zažil doby slávy a temna, ale vždy toužil žít v klidu a míru. Útrapy, kterým v nedávné době byly vystaveny slovanské národy, připomínají památná místa bojů, vojenská pohřebiště, hroby beze jmen, pamětní desky a pomníčky rozeseté po celé Evropě, ale i v české zemi.

Aby oběti našeho národa nebyly zapomenuty, vysazujeme tyto lípy. Ať rostou do krásy a svými košatými korunami připomínají dalším generacím, že slovanské národy hájily a stále budou hájit život v míru a zbraň vezmou do ruky jen tehdy, když se jejich vlast ocitne v ohrožení. A tak, jak říkají slova básně: „Jak dlouho budou lípy kvést, budou i žít Slované.“

Jaroslava Hemerková
předsedkyně Vlasteneckého sdružení antifašistů v Olomouci

Naše tradice: slovanské lípy

Jednou z aktivit Vlasteneckého sdružení antifašistů v Olomouci, které propaguje myšlenku slovanství, je vysazování slovanských lip. Roste jich už celá dvacítka na Moravě a ve Slezsku, v místech spojených s utrpením a bojem Čechů a Slováků proti fašismu v průběhu 2. světové války. Každé vysazení slovanského stromu je vždy spojeno s malou slavností, zazní krátký proslov, ve kterém objasňujeme přítomným symboliku toho aktu. Je to uctění památky obětí války a připomenutí, že patříme k velké rodině slovanských národů. Jsem ráda, že pak zazní i moje báseň „Slovanské lípy“. V poslední době začínáme k vysazeným lípám instalovat tabulky, na nichž uvádíme rok vysazení, a kdo a proč lípu vysadil. Letos se taková informace objevila na lípě ve Valašském Meziříčí, kterou jsme v roce 2008 vysadili v areálu místní školy poblíž místa, kde fašisté obesili na staré lípě tří mladé partyzány. V květnu pak následovala tabulka na lípě v Hlubočkách u Olomouce, tedy v bývalých Sudetech. Strom tam roste již od roku 2002. Samozřejmě vždy musíme tyto akce projednat s vedením obce, stejně tak i v případech, kdy chceme lípu vysadit. Ne vždy se však setkáváme s porozuměním. Musíme objasňovat symboliku těchto stromů, ale i pak jsme často odmítnuti. Je nám smutno, když vidíme, že v dnešní době pojmy „vlastenectví“ a „slovanství“ jsou odsouvány do pozadí a často se stávají pouze nic neříkajícím slovem. Přesto se nevzdáváme. Při letošní pietní vzpomínce v Zákřově na Olomoucku, kde naše sdružení položilo kytici k památníku devatenácti občanů, které fašisté bestiálně mučili a pak ještě živé upálili necelý měsíc před ukončením války, nám bylo slíbeno, že budeme moci vysadit lípu v příštím roce, kdy bude nově upraveno prostranství kolem pietního místa.

Jsme velmi rádi, když se těchto malých slavností účastní i školní mládež, tak jak to bylo například v Litovli. Věříme, že i touto formou se nám podaří posilovat v lidech pocit slovanské sounáležitosti.

Ewa Konečná,
členka VSA Olomouc

Blahopřejeme!

- **Jan Kašpar** v Rychnově n. Kněžnou se 5. července dožívá 87 let.
- **Jaroslav Dobiáš** z Peček oslaví 87. narozeniny 9. července.
- **Marie Ivančáková** z Příbrami oslaví 13. července 65. narozeniny.
- **Jan Koutský** oslaví 75. narozeniny 17. července v Kladně.
- **Anna Vachůnová** v Dolní Bečvě oslaví 20. července 84. narozeniny.
- **Josef Haubelt** z Prahy – historik, spolupracovník Slovanské vzájemnosti, se 27. července dožívá 79 let.
- **Jaroslav Liška**, náš dlouholetý spolupracovník, se 1. srpna dožívá 89 let.
- **Alexandr Pospíšil** z Prahy, distributor Slovanské vzájemnosti, oslaví 2. srpna 79. narozeniny.
- **Dagmar Štětinová** z Prahy, spisovatelka, spolupracovnice B. Chvály na přípravě Všeslovanského sjezdu v r. 1998, se 3. srpna dožívá 84 let.
- **Jaroslav Blažek** z Loun své 83. narozeniny oslaví 8. srpna.
- **Hana Hlouchová**, také v Lounech, bude slavit 10. srpna 65. narozeniny.
- **Olga Hadáčková** z Liberce, delegátka kyjevského všeslovanského sjezdu, slaví 65. narozeniny 18. srpna.
- V Liberci také oslaví 81. narozeniny 18. srpna **Miroslav Pohorský.**
- **Bohuslav Kučera** v Lounech oslaví 84. narozeniny 23. srpna.
- **Miroslav Dvořák,** člen revizní komise SV ČR, oslaví 78. narozeniny 28. srpna v Táboře.

Všem oslavencům, červencovým i srpnovým, blahopřejeme!

Máme dost muziky? Jak kdo!

Fejeton

V minulých dnech jsem v jednom deníku četl interview jakéhosi úspěšného finančníka a perspektivního politika o chudobě v Česku. Tento úspěšný muž tvrdil, že ve srovnání s jinými zeměmi je u nás minimum chudých lidí a nůžky mezi chudými a bohatými jsou tady rozevřené daleko méně než jinde. „Za stejné peníze můžeme mít daleko více muziky,“ pravil. Hned jsem si vzpomněl na přísloví „Není šprochu, aby na něm nebylo pravdy trochu“. Sám jsem kdysi viděl nepředstavitelnou bídu statisíců obyvatel „favelas“ v Rio de Janeiru a „bohíos“ v městě Mexiku. Také jsem ale četl moudré rčení, že je slabou útěchou říkat si, že jinde jsou na tom hůře. Proto ji nehledám ani u finančníků, ani u politiků. U francouzského básníka F. Villona – tedy v dávné době – jsem našel tyto poučné verše: Zpozdilec jenom hořce vzlyká, že nemá jmění finančníka,/ líp naživu být v chudobě,/ než vězet v kůži zbohatlíka... Jsou to verše jakoby psané pro naši dobu, neboť dnes, jak známo, jsou mnozí zbohatlíci honěni po soudech pro podvody, korupci, tunelování atd. Často se v tisku dočítám o různých způsobech hospodářské kriminality. Osobní útěchu jsem našel též u německého teologa a reformátora Martina Luthera: Ego nihil timeo, quia nihil habeo. Ničeho se nebojím, protože nic nemám... Často se dočítám, že ti, co chtěli mít víc, než na co měli, se zadlužili a nakonec skončili ve spárech exekutora a bez střechy nad hlavou. Jak ale trend ke zbídačování řešit? Jak k rostoucí chudobě přihlédnout? Napadlo mě, že na ty nejchudší lidi bez jakéhokoliv sociálního zabezpečení brala ohled každá slušná obec už za starého Rakouska. Měla prostě pazdernu, kde mohli doživořit. V mé rodné vesničce na Třeboňsku byla po druhé světové válce pazderna zbourána jako nepotřebná. Snad by se mohla opět uplatnit. Stavební parcela je po ní stále volná. A stavební firmy na svou příležitost čekají.

Miroslav Kubín,
Chlum u Třeboně

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST č. 145/2011, cena 8 Kč.
Zakladatel: prof. Ing. Břetislav Chvála, DrSc.
Vydavatel: JUDr. Jaroslav Weber, Dürerova 2, 100 00 Praha 10.
Řídí redakční rada: Zdeněk Hoření (šéfredaktor), Karel Dostál, Eva Holečková, Stanislav Hrzina, Jan Jelínek, Julie Masopustová, Miloš Prošek, Jiří Stano, Mirko Svoboda, Jana Vacková.
Rukopisy přepsala Mgr. Libuše Koukalová, distribuci vede Alexandr Pospíšil.
Redakce a administrace: Slovanský výbor ČR, Politických vězňů 9, 111 21 Praha 1, III. patro, kabinet č. 147, tel./fax: 222 897 261, internetová adresa: http://slovanvyborcr.hostuju.cz.
Adresa e-mail: slovanvyborcr@volny.cz. Nevyžádané rukopisy nevracíme.
Příspěvky zaslané redakci nemusí vždy vyjadřovat její stanovisko.
Redakce si vyhrazuje právo úpravy příspěvku. Uzávěrka čísla dne 20. 6. 2011.
Časopis registrován na MK ČR pod reg. č. 8038.ISSN-1212-3315.